

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

KNJIGA (IZVJESNIH) TANKIH HADISA KOJI ZAHTJEVAJU OSOBITU PAŽNJU

(tj. finih, nježnih, delikatnih, suptilnih - a to će reći: **KNJIGA** hadisa koji zahtjevaju osobitu pažnju i obzir, ali koji svojim profinjenim sadržajem čine srce nježnijim i mekšim)

ZDRAVLJE I ISPRAZNOST (DOKONOST), I: NEMA ŽIVOTA OSIM ŽIVOT (ONOGA) DRUGOGA (SVIJETA)!

PRIČAO NAM JE Mekija, sin Ibrahima, izvijestio nas je Abdullah, sin Seida, - on (Seid) je sin Ebu Hinda - od svoga oca, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dvije blagodati su (takve da) je prevaren (oštećen, zakinut) u njima dvjema mnogi od (svih) ljudi: zdravlje i ispraznost (dokonost, tj. oslobođenost od zauzetosti poslovima - dakle: slobodno vrijeme)."

(Ko ne upotrebi zdravlje i ispraznost, svoju dokonost, slobodno vrijeme u dobre poslove i pobožnost, prodao je to dvoje vrlo jeftino i samoga sebe je tako prevario, oštetio, zakinuo.)

Rekao je Abbas Anberija: Pričao nam je Safvan, sin 'Isa-a, od Abdullaha, sina Seida sina Ebu Hinda, od njegovoga oca rekao je: čuo sam Ibnu Abbasa od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (navedenome hadisu).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Muavijeta, sina Kurreta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Moj Bože! Nema života osim život (toga) drugoga (zadnjega svijeta)! - Pa učini dobro Pomagačima i Iseljenicima!" (ili: "Pa učini dobrima Pomagače i Iseljenike!", ili: "Pa izmiri, složi Pomagače i Iseljenike!".).

PRIČAO MI JE Ahmed, sin Mikdama, pričao nam je Fudajl, sin Sulejmana, pričao nam je Ebu Hazim, pričao nam je Sehl, sin Sa'da, Saidija, rekao je:

Bili smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (onom poznatome) rovu (kod Medine, tj. pravili smo taj rov), i on kopa, a mi prenosimo (tu) zemlju, i prođe pokraj nas, pa je rekao (tj. pa rekne):

"Moj Bože! Nema života osim život (toga) drugoga (svijeta)! - Pa oprosti Pomagačima i Iseljenicima!" Slijedio je njega Sehl, sin Sa'da, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (slično tome).

GLAVA

primjera (te) ovozemnosti u (odnosu prema onome) drugome (svijetu) i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "Samo život ovozemni (tj. Život ovozemaljski samo) je (jedna) igra, i zabava, i nakit (ukras), i međusobno ponošenje (ponos) među vama i međusobno

umnožavanje u (vašim) imanjinama i djeci, kao primjer kiše (tj. bilja koji nikne poslije kiše), zadivilo je (izvjesne) bezvjernike njezino bilje, zatim se osuši (to bilje) pa vidiš njega požutjelo (vrlo požutjelo), zatim biva (zatim bude) krhotina (tj. razbijeni ostaci, satrani komadići), a u (onome) zadnjem (drugome svijetu) je kazna žestoka i oprost (praštanje) od Allaha i zadovoljstvo, a nije život ovozemni (ništa drugo) osim roba (izvjesnoga) varanja (prevare, obmane)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Abdulaziz, sin Ebu Hazima, od svoga oca, od Sehla rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Mjesto biča (kandžije, kamdžije) u raju (u džennetu) je bolje od (te) ovozemnosti i što je u njoj. I zaista jutarnji (jedan) hod u (na) putu Allaha ili večernji hod (pohod, odlazak) je bolji od (te) ovozemnosti i što je u njoj."

(To jest: od ovoga svijeta i svega, što postoji u njemu.)

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Budi u (toj) ovozemnosti, kao da si ti (jedan) tuđinac (stranac) ili prolaznik puta (tj. prolaznik putem, slučajni prolaznik nekim putem).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Muhamed, sin Abdurahmana, Ebul-Munzir Tufavija, od Sulejmana Aameša: pričao mi je Mudžahid od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Uzeo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za moje rame pa je rekao:

"Budi u ovozemnosti, kao da si ti tuđinac (stranac) ili prolaznik (nekoga, jednoga) puta."

A bio je Ibnu Umer (običaja da) govori: "Kada si omrknuo, pa ne iščekuj (ne očekuj svoga sutrašnjega) jutro. A kada si osvanuo, pa ne iščekuj (svoje iduće) noći. I uzmi od tvoga (svoga) zdravlja za tvoju (svoju) bolest, i od svoga života za svoju smrt."

GLAVA

o (izvjesnoj) nadi (nadanju) i njezinoj duljini (tj. o smatranju i računanju na dugačak život koje smatranje zavodi čovjeka da on ne radi dobra djela odmah zbog toga računanja da će ta djela poslije činiti, a, u stvari, on ne zna hoće li živjeti i doživjeti-doživiti to "poslije" na koje on računa), i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "..... pa ko se je udaljio (tj. ko se udalji) od Vatre i uvede se (u) raj, pa već se je spasio (tj. spasiće se), a nije život ovozemnosti (ništa) osim roba (izvjesne) prevare."

"..... bi muzahzihihi....." je (što i) "bi mubaidihi": sa udaljivačem njega (tj. ne bi ga to udaljilo).

I (GLAVA) Njegovoga govora: "Pusti ih (da, neka) jedu, i uživaju i (neka) zabavlja njih (njihova) nada, pa znaće (oni)."

A rekao je Alija: Preselila se je ovozemnost idući nazad, a preselila se je onozemnost (tj. onaj drugi svijet) idući naprijed (tj. ovaj život seli se, odlazi promičući iza tebe, za tvoja leđa, a život onoga drugoga svijeta seli se, ide nastupajući prema tebi), i za svaku (po-)jedinu od njih dvije (tj. i za ovozemnost i za onozemnost) su sinovi (tj. svaki od ta dva života ima svoje odane i iskrene sljedbenike), pa budite od sinova onozemnosti, a ne budite od sinova ovozemnosti, pa (tj. jer) zaista danas je rad, a nema računa (obračuna), a sutra je račun, a nema rada.

(U tekstu izraz "el-ahiretu" se preveo sa izrazom "onozemnost", a to znači život na drugome svijetu poslije proživljenja nakon zagrobnoga života.)

PRIČAO NAM JE Sadekate, sin Fadla, izvijestio nas je Jahja, sin Seida, od Sufjana rekao je: pričao mi je moj otac od Munzira, od Rebi'a, sina Husejma, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Nacrtao (Zacrtao) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) crtu četvorougaonu (četvorouglastu), i nacrtao je crtu u sredini (te četvorougaone crte - tog četvorougla) izlazeću iz nje, i nacrtao je (još neke) crte malene (koje su se ustremile) ka ovoj koja je u (njevinoj) sredini od njezine strane koja je u (njevinoj) sredini, i rekao je:

"Ovo je (izvjesni) čovjek, a ovo je njegov rok (smrti, tj. njegova smrt) opkoljivač (obuhvatač) njega, ili: već je opkolio (obuhvatio) njega (taj rok smrti), a ovo koje je ono izlazač (tj. ovo, to što je izvan četvorouglaste crte) je njegova nada (tj. čovjekova nada), a ove crte malene su (izvjesne) pojave, pa ako je pogriješila (tj. promašila) njega ova, ugrizla (ubola, pecnula, tj. pogodila) je njega ova, a ako je pogriješila (promašila) njega ova, ugrizla (tj. pogodila) je njega ova (tj. ako ne pogodi njega ovo, pogodi ga ovo)."

PRIČAO NAM JE Muslim, pričao nam je Hemmam od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, sina Malika, rekao je:

Nacrtao (Zacrtao) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (nekakve, jedne) crte pa je rekao: "Ovo je (čovjekova) nada, a ovo je njegov rok (ili: a ovo je njezin rok). Pa dok je on tako, kadli je došla (dođe) njemu (ili: njoj - nadi) najbliža crta (ta između njih, tj. najbliža pojava i slučaj koji je presjekao čovjekov život, ili čovjekovu nadu u dugo življenje, presjekao ga je prije nego što se je mislilo)."

GLAVA:

Ko je dopro (dužini života u trajanju od) šezdeset godina, pa već se je ispričao (tj. skinuo je prigovor i odgovornost sa Sebe) Allah k njemu u (njegovome) životu (tj. u davanju dužine trajanja života) zbog Njegovoga govora (tj. jer je On - Allah - rekao): "..... A zar nisam ostavio vas (na životu, tj. zar nisam dao živjeti vama onoliko vremena) što se opomene u njemu (onaj) ko se je opomenuo?; i došao vam je (još i izvjesni) opominjač.....".

PRIČAO MI JE Abdusselam, sin Mutahhera, pričao nam je Umer, sin Alije, od Ma'na, sina Muhameda, Gifarije, od Seida, sina Ebu Seida, Makburije, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ispričao se je Allah ka čovjeku (koji je taj što) je odgodio njegov rok (toliko) čak (da) je dao doprti njemu šezdeset godina (da živi, da doživi)." Slijedio je njega (Ma'na) Ebu Hazim i Ibnu Adžlan od Makburije.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Ebu Safvan Abdullah, sin Seida, pričao nam je Junus od Ibnu Šihaba rekao je: izvijestio me je Seid, sin Musejbe, da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: Čuo sam poslanika Allaha (Allahovoga poslanika), pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Neće prestati srce (čovjeka) staroga (da bude) mlado u dvoga (u dva slučaja ljubavi i naklonosti): u voljenju (te) ovozemnosti i dužine (te) nade." Rekao je Lejs: Pričao mi je Junus i Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba rekao je: izvijestio me je Seid i Ebu Selemete.

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Hišam, pričao nam je Katadete od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Stari sin Adema (tj. Čovjek), a stare (tj. a postaju sve veća) sa njim dva (njegova svojstva): voljenje imanja (tj. ljubav prema imanju, bogatstvu) i dužina života (tj. i želja za dugim životom)." Predao je njega (tj. ovaj hadis) Šubete od Katadeta.

GLAVA

(izvjesnoga) posla koji (se radi i čini radi toga da) se sebi traži s njim lice (tj. zadovoljstvo i nagrada) Allaha, uzvišen je.

O njemu je Sa'd (sin Ebu Vakkasov pričao hadis, tj. O tome je Sa'd pričao hadis).

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije: izvijestio me je Mahmud, sin Rebi'a, i tvrdio je Mahmud da je on razumio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. shvatio ga je i zapamtio ga je iako je bio malen) i rekao je:

Razumio je prskanje (vodom iz usta što) je prskao njega (tj. prskanje što je učinio njega uzevši u usta vodu) iz kove (nekakve što) je bila u njihovoj kući, rekao je: Čuo sam 'Itbana, sina Malika, Ensariju, zatim jednoga (od) Salimovića, rekao je: Poranio je meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Neće doći (ni jedan) rob (na) sudnji dan (a on) govori (tj. Neće doći govoreći on): "Nema božanstva osim Allah!", traži (tj. tražeći on sebi) s njim (s tim izrazom, izjavljivanjem) lice Allaha (pa da će mu se dogoditi drukčije) osim (to da) je zabranio (tj. da će zabraniti) Allah na njega Vatru (tj. neće mu dati da ode u pakao - džehennem)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Jakub, sin Abdurahmana, od Amra, od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Govori Allah, uzvišen je: "Nema za Moga roba vjernika kod Mene (nikakva druga) nagrada - kada je ščepao (uzeo, tj. usmrtio) njegovoga bistroga (čistoga, tj. iskrenoga miljenika) od stanovnika (te) ovozemnosti, zatim je sebi računao njega (tj. strpi se i mirno podnese gubitak miljenika nadajući se i računajući na nagradu od Allaha za gubitak miljenika i za strpljenje na tom gubitku, taj takav rob neće imati drugu nagradu) - osim raj (džennet)."

GLAVA

(onoga) što se upozorava (da se čuva i da se bude na opreznosti) od sjaja (blaga, blagostanja te) ovozemnosti i (izvjesnoga) međusobnog natjecanja u njemu (u sjaju i blagostanju koje vodi u raskoš i luksuz).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Ismail, sin Ibrahima sina Ukbeta, od Musa-a, sina Ukbeta, rekao je Ibnu Šihab: pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da je Misver, sin Mahremeta izvijestio njega da je Amr, sin Avfa - a on je saveznik Amirovića Luejjovih - bio prisustvovao (u borbi na) Bedru sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestio je njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poslao Ebu Ubejdeta, sina Džerraha (u pokrajinu Bahrejn da) donese njezinu glavarinu (porez, danak). A bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, on (lično) sklopio mir (sa) stanovnicima Bahrejna, i postavio je zapovjednikom nad njima (tj. njima) 'Ala-a, sina Hadremije. Pa je došao Ebu Ubejdet sa imovinom (tj. donio je imovinu veliku) iz Bahrejna. Pa su čuli Pomagači za njegov dolazak, pa su došli molitvi (toga) jutra sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa pošto je otišao (sa molitve), izložili su se (tj. pristupili su) njemu. Pa se nasmiješio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je vidio njih, i rekao je:

"Mislim vas (da) ste čuli (Mislim da ste čuli) za dolazak Ebu Ubejdeta, i da je on donio (jednu) stvar (tj. i da je on donio nešto)." Rekli su: "Da, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Pa radujte se, i nadajte se (onome) što veseli vas. Pa tako mi Allaha ne (zbog izvjesnoga) siromaštva (da) se plašim na vas (tj. ne plaši me za vas izvjesno siromaštvo, ili: vaše siromaštvo, oskudica), a ali (tj. nego) se plašim na vas (za vas od toga) da se prostre (proširi) na vas (tj. vama ta) ovozemnost (tj. obilje i bogatstvo) kao što se je prostrla na (onoga) ko je bio prije vas, pa (da) se međusobno natječete (u) njoj (za nju) kao što su se natjecali (u) njoj (za nju oni), i (da ona) zabavi vas kao što je zabavila njih (toliko ih zaokupivši ona da su zaboravili na onozemnost i na pobožnost)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Lejs od Jezida, sina Ebu Habiba, od Ebul-Hajra, od Ukbeta, sina Amira da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, izašao (jedan) dan pa je klanjao na stanovnike Uhuda svoje klanjanje (svoju molitvu) na (izvjesnoga) umrloga (mrtvaca, mrtvoga, tj. klanjao je dženazu - posmrtnu molitvu - poginulima u borbi na Uhudu onako kao što klanja dženazu umrlome licu). Zatim je otišao ka (svojoj) govornici pa je rekao:

"Zaista ja sam preteča vama (tj. predvodnik vama), i ja sam svjedok na vas. I zaista ja tako mi Allaha zaista gledam ka svome bunaru sada. I zaista ja sam (u takvoj prilici da) su se meni dali ključevi blagajni (riznice cijele) Zemlje - ili ključevi (cijele, ili izvjesne) Zemlje. I zaista ja tako mi Allaha ne bojim se na vas (za vas, tj. ne bojim se vama od toga) da pridružujete (nešto i nekoga Allahu, tj. ne bojim se da ćete postati idolopoklonici, mnogobošci) poslije mene, a ali ja (tj. nego ja) se bojim na vas (vama od toga) da (ćete) se međusobno natjecati u njoj (tj. zbog nje, za nju - za ovozemnost, i njezina uživanja i pretjerane udobnosti)."

PRIČAO NAM JE Ismail: pričao mi je Malik od Zejda, sina Eslema, od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista najviše što se bojim na (za) vas je (to, ili ono) što izvadi Allah vama od blagoslova (te, izvjesne) Zemlje." Reklo se je: "A šta su blagoslovi Zemlje?" Rekao je: "Sjaj (te) ovozemnosti." Pa je rekao njemu (jedan) čovjek: "Da li dolazi (izvjesno) dobro sa (izvjesnim) zlom (tj. Da li dobrotu donosi zlo)?" Pa je šutio Vjerovijesnik, pomilovao ga

Allah i spasio, čak (tako da) smo mislili da se ono spušta na njega (tj. njemu Božija objava). Zatim je počeo (da) potire od svoga čela (tj. da tare znoj sa svoga čela), pa je rekao:

"Gdje je (taj) pitalac (zapatkivač)?" Rekao je: "Ja (sam tu)." Rekao je Ebu Seid: Zaista već smo hvalili njega (toga čovjeka) kada je izašlo (pojavilo se) to (raspoloženje Muhameda a.s. da mu odgovori). Rekao je (Muhamed a.s.):

"Neće doći (izvjesno) dobro (ni sa čim drugim) osim sa (izvjesnim) dobrom (tj. Dobro donosi samo dobro). Zaista ova imovina je zelena (tj. lijepa), slatka. I zaista sve (ono) što daje (izvjesni) potok (tj. što potok dadne da nikne iz zemlje - to sve) ubija nadimanjem (tj. ubija marvu tako što se marva napuše i nadme), ili biva blizu (da ubije), osim jedačice (izvjesne) zeleni (izvjesnog povrća, ili izvjesne zelene biline, biljke, rastinja). Jela je (marva tu izvjesnu biljku). Čak (tj. Te) kada su se ispružile njezine dvije slabine (tj. kada su joj se otegli, naduli bokovi), okrenula se je (okrene se ona prema) Suncu, pa je preživjela, i izlitala se je (tj. dobila je rijetku, žitku stolicu), i mokrila je (mokrila se je). Zatim se je povratila pa je jela. I zaista ova imovina je slatka. Ko je uzeo (tj. Ko uzme) njega (imetak) sa njegovim pravom i stavio je (i stavi) njega u njegovo pravo, pa divna li je (izvjesna) pomoć on! A ko je uzeo njega (imetak) bez njegovoga prava (bespravno), bio je (tj. biva on, on je) kao (onaj) koji jede, a neće se zasititi (tj. kao onaj koji jede, a ne najede se)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Ebu Džemreta rekao je: pričao mi je Zehdem, sin Mudarriba, rekao je: čuo sam Imrana, sina Husajna, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolji (između) vas je moj naraštaj (moje pokoljenje, moja generacija), zatim (oni) koji slijede njih (dolaze iza njih)." Rekao je Imran: Pa ne znam (da li) je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslije svoga govora (o svome naraštaju spominjući on) dvaput ili tri (puta riječi "zatim koji slijede njih"). Zatim (će da) bude poslije njih (jedan) narod (tj. ljudi koji su takvi da) svjedoče, a neće se tražiti svjedocima (tj. a neće se oni tražiti da budu svjedoci), i varaju, a ne bivaju pouzdani (povjerljivi, tj. neće se uzimati za povjerljive, ili: neće se ubrajati u povjerljive), i zavjetuju se, a ne ispunjavaju, i pojavljiva se (tj. pojaviće se) u njih (izvjesna) debljina (pretilina)."

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolji (od islamskih) ljudi je moj naraštaj, zatim (oni) koji slijede njih, zatim (oni) koji slijede njih. Zatim (će da) dođe od poslije (tj. iza) njih narod (tj. ljudi takvi da u njih) pretječe njihovo svjedočenje njihove zakletve, i njihove zakletve njihovo svjedočenje."

PRIČAO MI JE Jahja, sin Musa-a, pričao nam je Veki', pričao nam je Ismail od Kajsa rekao je: čuo sam Habbaba, a već se je spaljivao (tj. spaljivao je sebi kožu usijanim željezom) tada sedam (puta) u svome stomaku (tj. po svome stomaku), i rekao je:

"Da nije (takav slučaj) da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio nama da molimo za (svoju) smrt, zaista bih molio za (svoju) smrt. Zaista drugovi Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, prošli su (tj. pomrli su, umrli su), a nije okrnjila njih (tj. njihove vrijednosti i nagrade ta) ovozemnost (ni) sa (jednom) stvari (ni s čim), a zaista mi smo pogodili (postigli) od (te) ovozemnosti (ono) što nećemo naći (što ne nalazimo) za njega (nikakvo drugo) mjesto osim (taj) prah (tj. zemlju od koje pravimo kuće)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Jahja od Ismaila rekao je: pričao mi je Kajs, rekao je: Došao sam Habbabu, a on pravi (jedan) svoj zid, pa je rekao:

"Zaista naši drugovi koji su prošli (pomrli), nije okrnjila njima (ta) ovozemnost (ni jednu) stvar (tj. ništa), a zaista mi smo pogodili poslije njih (doslovno: od poslije njih) stvar (neku takvu, tj. neko imanje što) nećemo naći (tj. što ne nalazimo) njoj (toj stvari, tj. tome imanju nikakvo drugo) mjesto osim (taj izvjesni) prah."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, od Sufjana, od Aameša, od Ebu Vaila, od Habbaba, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Iselili smo se sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

(I onda je dalje pripovjedač pričao hadis koji je već prošao u tekstu, a doći će opet ubrzo u daljem tekstu.)

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "O ljudi! Zaista obećanje Allaha je istina (istinito), pa neka nipošto ne prevari vas (taj) život najbliži (tj. vaš ovozemni život), i neka nipošto ne prevari vas sa Allahom (ili: za Allaha - neka vas ne prevari izvjesni) veliki varalica. Zaista (izvjesni) sotona vama je neprijatelj, pa uzmite (sebi) njega neprijateljem; zove (sotona) svoju stranku samo zato (da) budu od drugova (izvjesne) rasplamsale vatre (tj. od drugova pakla)."

Njegova množina (tj. Množina od izraza "seirun") je "su'urun". Rekao je Mudžahid: "El-garuru" (Izvjesni veliki varalica) je "eššejtanu" (izvjesni šejtan, sotona, đavo, vrag).

PRIČAO NAM JE Sa'd, sin Hafsa, pričao nam je Šejban od Jahja-a, od Muhammeda, sina Ibrahima, Kurejševića, izvijestio me je Muaz, sin Abdurahmana, da je Ibnu Eban izvijestio njega, rekao je:

Donio sam Usmanu čistu (vodu, tj. vodu za čišćenje radi molitve), a on je sjedač na Mekaidu (tj. a on sjedi u mjestu u Medini koje se zove Mekaid), pa se očistio (uzeo je abdest), pa je uljepšao (svoje) čišćenje, zatim je rekao:

Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) se očistio, a on je (sjedio) u ovome mjestu (moga sadašnjega) sjedenja, pa je uljepšao (svoje) čišćenje, zatim je rekao:

"Ko se očisti slično ovome (mome) čišćenju, zatim dođe Bogomolji, pa se nakloni dva naklona (klanja dva rekata), zatim sjedi, oprost se njemu (ono) što se proturilo naprijed od njega grijeha (griješenja)." Rekao je: I rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ne varajte se (Ne zavaravajte sebe sa ovom mojom izrekom, jer ona ipak vrijedi samo za slučajeve kada se nehotimično čine mali grijesi, a ova izreka ne znači da molitva - namaz - poništava i otkupljuje velike grijeha i kada se oni namjerno čine)."

GLAVA

odlaženja (tj. nestajanja izvjesnih) dobrih (ljudi).

A govori se: "Ez-zihabu" je (što i) "el-metaru": kiša.

PRIČAO MI JE Jahja, sin Hammada, pričao nam je Ebu 'Avanete od Bejana, od Kajsa, sina Ebu Hazima, od Mirdasa El-Eslemije rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Odlaze (tj. Otići će izvjesni ljudi) dobri: prvi (najprvi), pa (onda iza toga najprvoga), prvi, i ostaje (tj. i ostaće jedne) odredine (otpaci, niske, bezvrijedne jedinke) kao odredine (iza prorešetanoga, prosijanoga) ječma ili (otpadak od probranih) datula, (i) neće se brinuti (misliti o) njima Allah (nikakvim) brinjenjem (nikakvom misli, tj. neće im Allah uzdići nikakve vrijednosti, niti će im uspostaviti ikakve mjere, važnosti)."

(Izraz u tekstu "evittemri": ili datula - to neki tumače: ili kao ono što ostane iza datule kada se one pojeduju.)

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Govori se: "Hufaletun" i "husaletun" (tj. ove dvije riječi imaju isto značenje).

GLAVA

(onoga) što se (je) čuvati (tj. što se je bojati) od kušnje (iskušenja mnogoga, velikoga) imanja i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Samo su vaša imanja i vaša djeca (jedna) kušnja (iskušenje).....".

(To je prevod po poretku riječi u ajetu, u tekstu, a prevod bi, u stvari, trebao ovako iskazati: "Vaša imanja i vaša djeca su samo (jedna) kušnja.....".)

PRIČAO MI JE Jahja, sin Jusufa, izvijestio nas je Ebu Bekr od Ebu Hasina, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Propao rob (izvjesnoga) zlatnika, i srebrenjaka, i (rob izvjesne) odjeće od čupavoga (dlakavoga) platna i (rob izvjesne) crne, četvorougaone odjeće! Ako se je dalo njemu, zadovoljio se je (tj. zadovoljan je, raspoložen je), a ako se nije dalo njemu (to čemu je on rob), nije se zadovoljio (tj. nije zadovoljan svojom sudbinom, svojim stanjem, pa makar da ima koliko mu je potrebno za normalan život)."

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Ibnu Džurejdža, od 'Ata-a rekao je: Čuo sam Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Da su bile (tj. Kad bi bile) za (tj. u) sina Ademovoga (tj. u nekoga čovjeka nekakve) dvije doline od imanja, zaista bi tražio (on sebi) treću. I neće napuniti utrobu (stomak) sina Ademovoga (a to će reći: stomak čovjeka ništa drugo) osim (izvjesna) prašina (zemlja od groba u koji bude čovjek pokopan). A vraća se Allah na (onoga) ko se je vratio (tj. A prima pokajanje Allah onoga čovjeka koji se pokaje i odustane od grijeha pohlepe, prima pokajanje

čovjeka koji prestane da bude pohlepan radi Allaha)." (Ili: "Pokajanje primio Allah onome ko se je pokajao, ko se pokaje!").

PRIČAO MI JE Muhamed, rekao je: izvijestio nas je Mahled, izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, rekao je: čuo sam Ata-a (da) govori: čuo sam Ibnu Abbasa (da) govori: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Da je da za sina Adema (tj. sina Ademovoga bude) slično dolini (tj. kao jedna dolina kakvoga) imanja, zaista bi (on) volio da je njemu k njoj (pridružiti još jednu) sličnu njoj (dakle: Da se čovjeku da jedna dolina nekog imanja, volio bi, poželio bi da ima još jednu takvu dolinu.). I neće napuniti oko (oči) sina Adema (Ademovoga - čovjeka ništa drugo) osim (izvjesna) prašina. A prima pokajanje (ili: A primio pokajanje) Allah (onome) ko se (koji se) je pokajao (ko se pokaje)."

Rekao je Ibnu Abbas: Pa neću znati (tj. Pa ne znam da li je) od Kur'ana ono ili ne (tj. Ne znam da li to što je rekao Muhammed a.s. spada u tekst Kur'ana, da li se to ubraja u Kur'an, ili ne). Rekao je (Ata'): A čuo sam Ibnu Zubejra (da) govori to (taj hadis) na govornici (u Meki kod Kabe).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdurahman, sin Sulejmana sina Gasila, od Abbasa, sina Sehla sina Sa'da, rekao je: Čuo sam Ibnu Zubejra na govornici (kod Ka'be) u Meki u svojoj propovjedi (da) govori:

"O ljudi! Zaista Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio je (običaja da) govori: "Da je da se je sinu Adema dala (tj. da mu se dadne jedna) dolina puna od zlata, volio bi (želio bi on) k njoj (još i) drugu. A da se je dala njemu druga, volio bi k njoj (pridružiti još i) treću. A neće zatvoriti (zadovoljiti) utrobu sina Adema (Ademovoga - čovjeka ništa) osim (izvjesna) prašina. A prima pokajanje (ili: A primio pokajanje) Allah (onome) ko se je pokajao (ko se pokajao)."

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Saliha, od Ibnu Šihaba: izvijestio me je Enes, sin Malika da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Da je da za (tj. da u) sina Adema (Ademovoga bude jedna) dolina od zlata (tj. Da čovjek ima jednu dolinu zlata), volio bi (on) da budu njemu (tj. da budu u njega) dvije doline. A neće napuniti njegova usta (ništa) osim (izvjesna) prašina. A prima pokajanje (ili: A primio pokajanje) Allah (onome) ko se je pokajao (ko se pokaje)."

A rekao je nama Ebul-Velid: Pričao nam je Hammad, sin Selemeta, od Sabita, od Enesa, od Ubejja rekao je: Bili smo (običaja da) vidimo (tj. da mislimo, da smatramo) ovo od Kur'ana dok (tj. do časa kada) je sišla (sura koja počinje sa riječima):

"Zabavilo (Zauzelo, zaposlilo) je vas (vaše) međusobno umnožavanje (tj. natjecanje u umnožavanju imanja, imetka)."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ovo imanje je (tj. imovina) je zelena, slatka (zeleno, slatko, tj. lijepo, prijatno, ugodno)."

A rekao je Allah, uzvišen je: "Nagizdalo se je (izvjesnim) ljudima ljubljenje (tj. ljubav prema izvjesnim) strastvenostima (strastima počevši) od (izvjesnih) žena, i sinova, i ukantarenih kantara (tj. umjerenih mjerila, a to će reći: i punih vaga, koliko vage mogu vagnuti) od zlata i srebra, i konjaništva (konja) istjeranih na pašu (ili konja poučenih, dresiranih za ratovanje), i (domaćih, pitomih) životinja i usjeva (i drugih raznih strasti), to je roba (toga) života ovozemnoga.....".

Rekao je Umer: "Moj Bože! Zaista mi nećemo moći (tj. ne možemo ništa drugo) osim (to) da se veselimo sa (onim, tj. zbog onoga ovozemnoga dobra) što si nagizdao (tj. ukrasio) njega nama. Moj Bože! Zaista ja pitam (tj. molim) Tebe (da mi dadneš snage) da utrošim njega u njegovo pravo (tj. u one svrhe u koje je pravo da se to dobro troši, u što sam dužan da ga utrošim)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je: čuo sam Zuhrijju (da) govori: izvijestili su me Urvete i Seid, sin Musejjeba, od Hakima, sina Hizama, rekao je:

Pitao sam (tj. Prošio sam, molio sam za materijalnu pomoć od) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je dao meni. Zatim sam pitao (molio po drugi puta) njega, pa je dao meni. Zatim sam pitao (molio po treći puta) njega, pa je dao meni, zatim je rekao:

"Zaista ovo imanje - a ponekad je rekao (tj. ponekad bi rekao) Sufjan (u pričanju ovoga hadisa da je ovako rekao Hakim): Rekao je meni (Muhammed a.s.): "O Hakime! Zaista ovo imanje - je zeleno, slatko (tj. mnogo je lijepo, mnogo je prijatno). Pa ko je uzeo njega sa dobrotom (ljepotom) duše, blagoslovilo se je njemu u njemu (ili: blagoslovilo se njemu u njemu). A ko je uzeo njega sa nadnošenjem duše (tj. nametljivo), nije se blagoslovilo (ili: ne blagoslovilo se) njemu u njemu, i bio je (i biva on) kao (onaj) koji jede, a neće se zasititi (tj. a ne najede se, a ne može se najesti). A ruka najviša (najgornja, tj. gornja ruka) je bolja od ruke najniže (tj. od donje ruke)."

GLAVA

(onoga) što je proturio naprijed od svoga imanja (tj. što je utrošio i dao u dobrotvorne svrhe i ciljeve), pa ono je za njega (tj. pa to je njegovo, to on ima, to mu je pravo imanje, jer će za njega dobiti nagradu od Uzvišenoga Allaha).

PRIČAO MI JE Umer, sin Hafsa, pričao mi je moj otac, pričao nam je Aameš, rekao je: pričao mi je Ibrahim Tejmija od Harisa, sina Suvejda, rekao je Abdullah (Mes'udov): Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji (od) vas (je takav, taj da) je imovina njegovoga nasljednika draža (milija) k njemu od njegove imovine?" Rekli su: "O poslanice Allaha! Nema od nas (ni) jedan (da je drukčiji) osim (takav da) je njegova imovina draža k njemu." Rekao je: "Pa zaista njegova imovina je (ono) što je proturio naprijed (tj. što je utrošio i dao u dobrotvorne svrhe i ciljeve), a imovina njegovoga nasljednika je (ono) što je odgodio (tj. što je ostavio ozadi, iza, što on nije utrošio)."

GLAVA:

Umnoživači (izvjesni) su umanjivači (izvjesni).

(Doslovno: Umnoživači, oni su umanjivači. A to znači: Oni koji umnožavaju svoje imanje, a ne troše ga u dobrotvorne svrhe, umanjuju sebi nagradu Allahovu.)

I (GLAVA u kojoj se podsjeća na) Njegov govor, uzvišen je: "Ko htijaše (doslovno: Ko je bio - takav da on - hoće taj) život ovozemni i njegov nakit (ukras), u cijelosti ćemo ispuniti (dati, platiti) k njima njihove poslove u njemu, i oni u njemu (u tom životu) neće se oštetiti. Oni su (ti takvi) koji (su ona vrsta ljudi što) nije za njih u (toj) onozemnosti (ništa drugo) osim Vatra, i rasplinulo se je (razlilo se je, tj. propalo je ono) što su napravili (oni) u njemu, i pokvareno je (ono) što činjahu (doslovno: što su bili - običaja oni da - rade).".

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Abdul-Aziza, sina Rufeja, od Zejda, sina Vehba, od Ebu Zerra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Izašao sam (u jednoj) noći od (izvjesnih) noći, pa kada li poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ide (pješači), sam on, i nije sa njim (ni jedan) čovjek (niko). Rekao je: Pa sam mislio da on mrzi (ne želi) da ide sa njim (i) jedan (čovjek, tj. iko). Rekao je: Pa sam počeo (da) idem u sjeni Mjeseca. Pa se obazreo (obazro), pa je vidio mene, pa je rekao:

"Ko je ovo (tj. Ko je to tamo)?" Rekao sam: "Ebu Zerr, učinio me Allah tvojim otkupom (otkupom za tebe)!" Rekao je: "O Ebu Zerre! Dođi!" Rekao je: Pa sam išao sa njim (jedan) čas, pa je rekao:

"Zaista (izvjesni) umnoživači (svoga imanja), oni su umanjivači (svoje nagrade na) sudnjem danu, osim ko (je takav da) je dao njemu Allah (neko) dobro, pa je davao (dijelio) u njemu (u tom dobru na) svoju desnicu (desnu stranu), i svoju lijevicu (lijevu stranu), i između svoje dvije ruke (tj. i ispred sebe, i naprijed) i iza sebe, i radio je u njemu (u tom dobru neko) dobro." Rekao je: Pa sam išao sa njim (jedan) čas, pa je rekao meni: "Sjedi ovdje (evo ovdje)!" Rekao je: Pa je posadio mene u (jedan) do (udolicu, ili spušten ravan teren), okolo (oko) njega (toga dola) je (nekakvo) kamenje, pa je rekao meni: "Sjedi ovdje, dok se vratim (dok se ne vratim) k tebi." Rekao je: Pa je otišao u Harru (u kamenito tlo kod Medine tako daleko) čak (da) neću vidjeti (tj. čak da ja ne vidim, nisam vidio) njega, pa je ostao od mene (tako udaljen), pa je oduljio (to svoje) ostajanje. Zatim zaista ja sam čuo njega, a on je dolazak (tj. a on dolazi sa prednje moje strane) i on govori: "Iako je krao, iako je bludničio." Rekao je: Pa pošto je došao, nisam se strpio, čak sam rekao:

"O vjerovijesniče Allaha! Učinio me Allah tvojim otkupom, kome govoriš, (tj. s kim razgovaraš) u strani Harre? Nisam čuo (ni) jednoga (lica da) vraća (odvraća, uzvraća, odgovara) k tebi (ikakvu) stvar (tj. išta)." Rekao je: "To je Džibril - na njega (tj. njemu) pozdrav! - izložio se (tj. pokazao se) meni u strani Harre, rekao je (tj. i rekao je on meni):

"Obraduj tvoju (svoju) sljedbu, da ono ko je umro (a) ne pridružuje (tj. ne pridružujući on) sa Allahom (ni jednu) stvar (tj. ništa), unišao je (tj. on će unići u) raj." Rekao sam: "O Džibrile! Iako je krao, iako je bludničio?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Rekao sam: "Iako je krao, iako je bludničio?" Rekao je: "Da." Rekao sam: "Iako je krao, iako je bludničio?" Rekao je: "Da, iako je pio (to izvjesno) vino." Rekao je Nadr: Izvijestio nas je Šubete, i pričao nam je Habab, sin Ebu Sabita, i Aameš i Abdulaziz, sin Rufeja: pričao nam je Zejd, sin Vehba za ovo (tj. za ovaj hadis).

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Hadis Ebu Saliha od Ebu Derda-a (taj hadis) je mursel, nije vjerodostojan (nije ispravan). Htjeli smo samo zbog upoznavanja (njegovoga da ga spomenemo, tj. samo zato da ga spomenemo da bi ga prikazali u njegovoj pravoj

vrijednosti - a to će reći: da istaknemo njegovu neispravnost). A vjerodostojan (A ispravan) je hadis Ebu Zerra. Reklo se je Ebu Abdullahu: "Hadis Ata-a, sina Jesara, od Ebu Derda-a?" Rekao je: "Mursel (je i taj hadis), nije vjerodostojan. A vjerodostojan je hadis Ebu Zerra." I rekao je: "Udrite na (tj. za) hadis (a to će reći: Udrite, tucite zbog hadisa) Ebu Derda-a (i to hadisa) ovoga: "Kada je umro, rekao je (tj. a rekao je) "Nema božanstva osim Allah!" kod (svoje) smrti (tj. rekavši to na smrtnome času)."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ne volim (Ne želim) da je za mene (tj. da je meni, da imam) kao Uhud zlata.

(Uhud je brdo, planina kod Medine.)

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Rebi'a, pričao nam je Ebul-Ahvas od Aameša, od Zejda, sina Vehba, rekao je: Rekao je Ebu Zerr:

Bio sam (jednom u prilici da) idem sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u Harri Medine (tj. po medinenskoj, medinskoj Harri, po medinenskom-medinskom kamenitom predjelu, jer Harra ili Harri ima više). Pa se je ukazao (pojaviio se) pred nama (prema nama planinski masiv) Uhud. Pa je rekao (Muhammed a.s.):

"O Ebu Zerre!" Rekao sam: "Dvoodazov tebi, o poslaniče Allaha!" Rekao je:

"Ne veseli me da je kod mene (tj. da ja imam) kao ovaj Uhud zlata (pa da) prođe na mene (tj. da prođe meni dan) treći, a kod mene (da) je od njega zlatnik (jedan ostao), osim (jedna) stvar (što) zasjednem nju za (neki, kakav, nekakav) dug (dugovanje, tj. osim nešto od toga zlata što bih priprazio, izbrojio, ostavio za kakav dug, dugovanje), osim da rekнем s njim (tj. a sve ostalo zlato ne bih drukčije okrenuo i ne bih s njime drukčije postupio osim tako da bih podijelio njega) u (tj. među) robove Allaha ovako, i ovako i ovako: od desnice njegove (na desnu stranu), i od ljevice njegove (na lijevu stranu), i ozadi (iza) njega (tj. dijelio bi on na sve strane to zlato: desno, lijevo i ozad-iza)." Zatim je išao, pa je rekao:

"Zaista najmnogobrojniji (imanjem - dakle: oni koji imaju najviše imanja-imetka, najimućniji, najbogatiji), oni su najmalobrojniji (tj. najmanji nagradom) sudnjega dana (tj. imaće najmanju nagradu na sudnjem danu), osim ko je rekao (tj. ko je dijelio) ovako, i ovako i ovako: od njegove (od svoje) desnice, i od njegove (svoje) ljevice i ozadi njega (ozadi-iza sebe - dakle: osim onih koji dijele na sve strane: desno, lijevo i iza sebe); a malo je što su oni (takvi, tj. a malo je toga da su oni takvi, malo je tih takvih, malo je njih da su oni takvi da tako dijele)." Zatim je rekao meni: "Tvoje (Svoje) mjesto (zadrži, čuvaj), neprestano budi (tude, tu) dok dođem tebi (dok ne dođem tebi, dok se ne vratim)."

Zatim je otišao u crninu (tj. u pomrčinu te) noći, čak se je sakrio. Pa sam čuo (jedan, neki) glas (koji) se je već podigao. Pa sam se uplašio da bude (tamo neko, neki zločinac) već se izložio (pojaviio) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam htio da dođem (tj. da odem) njemu. Pa sam se sjetio njegovoga govora meni: "Neprestano budi (tu), dok dođem tebi." Pa sam neprestano bio (tu) dok je došao meni. Rekao sam:

"O poslaniče Allaha! Zaista već sam čuo (nekakav) glas, (i) uplašio sam se (zbog tebe, za tebe)." Pa sam spomenuo njemu (šta sam bio naumio). Pa je rekao: "A da li si čuo njega?" Rekao sam: "Da." Rekao je: "To je Džibril, došao je meni pa je rekao:

"Ko je umro (tj. Ko umre) od tvoje sljedbe (tako da) ne pridružuje sa Allahom (tj. ne udružujući sa Allahom ni jednu) stvar (ništa), unišao je (tj. on će unići u) raj." Rekao sam: "Iako je bludničio, iako je krao?" Rekao je: "Iako je bludničio, iako je krao."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Šebiba, pričao nam je moj otac od Junusa. A rekao je Lejs: Pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je bilo (tj. Kad bi bilo) za mene (tj. u mene, Kad bih ja imao) kao Uhud zlata, zaista bi veselilo mene da ne prođu na mene (da ne prođu meni) tri noći (tj. tri dana), a kod mene (da) je od njega (od tog zlata ikakva) stvar (išta), osim (jedna) stvar (tj. osim nešto što) zasjednem nju (tj. što izbrojim, ostavim nju) za (kakav) dug (dugovanje)."

GLAVA:

Bogatstvo (izvjesno) je bogatstvo (izvjesne, čovjekove) duše (osobe, tj. Bogatstvo je biti skroman u duši, ne biti pohlepan i gramziv, gramžljiv, grabežljiv); i govor Allaha, uzvišen je: "Zar misle (oni) da (ono) što potpomažemo njih s njime (tj. što im dajemo) od imanja i sinova." do Njegovoga govora, uzvišen je: "..... od osim (tj. osim) toga, oni su za njih (za ta djela) radnici."

Rekao je Ibnu 'Uzejnete (da to znači): Nisu uradili njih (tih djela još), nema bijega (tj. neizbježno je) od (toga) da urade njih (tj. ta djela oni - zli i nevaljali ljudi - pa će ih ta zla djela koja će oni još da rade do smrti, odvesti u pakao na sudnjem danu).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ebu Bekr, pričao nam je Ebu Hasin od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije bogatstvo od (tj. zbog) mnoštva (izvjesne) robe, a ali je (tj. nego je izvjesno, čovjekovo) bogatstvo bogatstvo (čovjekove) duše (osobe, ličnosti)."

GLAVA

vrline (ili vrijednosti izvjesnoga) siromaštva.

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Abdulaziz, sin Ebu Hazima, od svoga oca, od Sehla, sina Sa'da, Saidije da je on rekao:

Prošao je (nekakav) čovjek na (tj. pokraj) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao (jednome) čovjeku kod njega sjedaču (tj. čovjeku koji je sjedio kod njega u tome času):

"Šta je tvoja misao (mišljenje, tj. Šta misliš) o ovome (čovjeku koji je sada prošao)?" Pa je rekao: "Čovjek je (to) od uglednika (izvjesnih, ili svih) ljudi (tj. To je ugledan čovjek). Ovaj je tako mi Allaha dostojan (doličan) ako zaprosi, da mu se vjenča (da mu se dadne u brak ona koju zaprosi), i ako zagovara (zauzima se za koga), da mu se primi (tj. primi mu se) zagovaranje (zauzimanje, intervencija)." Rekao je: Pa je šutio poslanik Allaha, pomilovao ga

Allah i spasio. Zatim je prošao (jedan drugi) čovjek, pa je rekao njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta je tvoja misao (mišljenje) o ovome (tj.: A šta misliš o ovome čovjeku)?" Pa je rekao: "O poslaniče Allaha! Ovo je (jedan) čovjek od siromaha (između) muslimana. Ovaj je dostojan (doličan, tj. zaslužuje) ako prosi (sebi nekoga za ženu), da mu se ne vjenča (da mu se ne dadne u brak ona koju prosi), a ako zagovara, da se ne primi (ne prima mu se) njegovo zagovaranje, a ako govori, da se ne sluša njegov govor (da se ne daje važnost njegovome govoru)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ovaj (siromah, siromašni) je bolji od napunjenosti (izvjesne) zemlje (tj. od pune zemlje, ili: od pune Zemlje) od sličnih ovome (tj. od pune Zemlje ljudi kao što je ovaj ugledni čovjek kojega si pohvalio ti)."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Aameš, rekao je: Čuo sam Ebu Vaila (da) je rekao: Posjetili smo Habbaba (koji je bio bolestan), pa je rekao:

Iselili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, hoćemo lice Allaha, pa je pala naša nagrada na Allaha, uzvišen je. Pa od nas je (neko) ko je prošao (tj. umro), (i) nije uzeo od svoje nagrade (ni jednu) stvar (tj. ništa, nimalo na ovome svijetu). Od njih (tj. Od tih takvih) je Mus'ab, sin 'Umejra. Poginuo je (doslovno: Ubio se je, tj. Ubijen je na) dan Uhuda, i ostavio je (jedan) ogrtač. Pa kada bismo pokrili njegovu glavu (sa tim ogrtačem koji mu je poslužio kao pogrebna odjeća - ćefini), pokazale bi se njegove dvije noge (jer ogrtač nije bio mnogo dugačak). A kada bismo pokrili njegovu nogu (njegove dvije noge), pokazala bi se njegova glava. Pa je zapovjedio nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da pokrijemo njegovu glavu, i (da) učinimo (tj. stavimo) na njegove dvije noge (nešto) od izhira (pirike, mirišljive trstike). A od nas je (neko) ko (je takav da) je dozreo (sazrio) njemu njegov plod, pa on bere (ubire) njega.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Selm, sin Zerira, pričao nam je Ebu Redža' od Imrana, sina Husajna, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nadnio (Nadvirio) sam se u raj, pa sam vidio najviše njegovih stanovnika (da su izvjesni) siromasi (bijednici). I nadnio (nadvirio) sam se u Vatru, pa sam vidio najviše njezinih stanovnika (da su izvjesne) žene." Slijedio je njega (Ebu Redža-a) Ejjub i Avf. A rekao je Sahr i Hammad, sin Nedžiha, od Ebu Redža-a, od Ibnu Abbasa.

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Seid, sin Ebu Arubeta, od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Nije jeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na stolu (na sofri, tj. nije jeo za stolom, za sofrom koja je od tla odignuta), čak je umro. I nije jeo hljeb umekšan (tj. hljeb od prosijanoga bijeloga brašna, jer je takav hljeb mekan), čak je umro (a takvoga hljeba nije jeo iz velike skromnosti).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Hišam od svoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Zaista već je preminuo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a nema u mojoj rafi (tj. u mojoj polici u kojoj je stavljena hrana i opskrba - nema u njoj ni) od (jedne) stvari (tj. nema u njoj ništa što) jede nju (što bi ga jeo) vlasnik jetre (tj. što jede živo biće nema

ništa) osim polovina (tj. nešto od) ječma u (jednoj) rafi (polici) mojoj. Pa sam jela od njega (od toga ječma), čak je dugo bio na mene (tj. dugo je bio on meni). Pa sam izmjerila njega, pa je prošao (tj. pa je nestalo toga ječma ubrzo kada sam ga izmjerila).

GLAVA:

Kako je bio (Kakav je bio) život (tj. življenje) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovih drugova (za vrijeme njegovoga života) i njihovoga ispražnjivanja sebe od (te) ovozemnosti (tj. i njihovoga okanjivanja i napuštanja ovozemaljskih slasti i uživanja, strasti).

PRIČAO MI JE Ebu Nuajm za kao (tj. za slično) od polovine ovoga hadisa (rekao je:), pričao nam je Umer, sin Zerra, pričao nam je Mudžahid da Ebu Hurejrete govoraše (doslovno: bio je - običaja da - govori):

Allaha mi (tj. Tako mi Allaha) koji je (taj što) nema (nikakvoga) božanstva osim On, zaista bio sam (u takvim prilikama ponekad da) se zaista oslanjam sa svojom jetrom na zemlju od (svoje) gladi. I zaista bio sam (u prilici da) zaista vežem (izvjesni) kamen na svoj stomak od (svoje, ili od izvjesne) gladi. I zaista već (sam) sjeo (jedan) dan na njihov put koji (je taj što oni) izlaze iz njega (što idu njime). Pa je prošao Ebu Bekr, pa sam pitao njega o (nekome) ajetu iz knjige Allaha, (a) nisam pitao njega (ni radi čega drugoga) osim zato (da) zasiti (nahrani) mene. Pa je prošao, i nije učinio (to što sam želio). Zatim je prošao pokraj mene Umer, pa sam pitao njega o (nekom) ajetu iz knjige Allaha, (a) nisam pitao njega (ni radi čega) osim zato (da) zasiti mene (nahrani) mene. Pa je prošao, pa nije učinio (to). Zatim je prošao pokraj mene Ebul-Kasim, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se nasmiješio kada je vidio mene, i prepoznao je (ono) što je u mojoj duši i šta je u (na) mome licu, zatim je rekao:

"O Ebu Hirre!" Rekao sam: "Dvoudazov tebi, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Prikluči se (tj. Slijedi me, Hajde za mnom, sa mnom)!" I prošao (Pošao je, tj. I krenuo je), pa sam slijedio njega. Pa je unišao. Pa je tražio dozvolu. Pa je dozvolio meni. Pa je unišao, pa je našao (nekakvo) mlijeko u (nekakvoj) čaši (peharu, posudi), pa je rekao:

"Otkuda (Odakle) je ovo mlijeko?" Rekli su: "Poklonio je njega tebi omsica omsica (muško - taj-i-taj), ili omsica (žensko - ta-i-ta)." Rekao je: "Ebu Hirre!" Rekao sam: "Dvoudazov tebi, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Prikluči se (Kreni, Odi) ka stanovnicima Suffe (sofe - natkrivenoga prostora pred džamijom, uz džamiju Muhammeda a.s. u Medini), pa pozovi ih meni."

Rekao je: A stanovnici Suffe su gosti Islama, ne odsjedaju ka porodici (nikakvoj), a ni imanju, a ni na jednoga (tj. i ni kod koga - a to će reći: to su oni koji nemaju porodice, ni imanja, niti imaju skloništa ni mjesta ni kod koga). Kada je došla (tj. Kada bi došla) njemu (Muhammedu a.s. kakva) milostinja, poslao bi nju k njima (ljudima, stanovnicima Suffe), a (on sebi) nije dohvatio (nije uzimao) od nje (ni jednu) stvar (ništa). A kada je (tj. kada bi) došla njemu (kakva) darovana stvar (tj. kakav poklon, dar) poslao je (poslao bi) k njima, i pogodio je (pogodio bi, tj. i uzeo bi i sebi) od nje (od te poklonjene stvari) i udružio je njih u njoj (u poklonjenoj stvari sa sobom).

Pa je bilo loše (tj. Pa je bilo neugodno) meni to (bilo mi je to nezgodno), pa (sam) rekao (sam u sebi): A šta je ovo mlijeko u stanovnike (A šta je ovo mlijeka za stanovnike) Suffe (kada se razdijeli)? Bio sam preči ja da pogodim (tj. da uzmem) od ovoga mlijeka (jedan) napitak (obilan da) se ojačam (da ojačam, osnažim) sa njim. Pa kada je došao, zapovjedio je meni, pa sam bio ja (da) dajem njima (tj. pa sam ja bio određen da im dajem to

mlijeko, da ih poslužujem). I neće možda (pomislio sam u sebi) da dopre (da zapadne, da ostane) meni od ovoga mlijeka (ništa). A nije bilo od pokornosti Allahu i pokornosti Njegovome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio, bijega (bježanja). Pa sam došao njima, pa sam pozvao njih. Pa su došli, pa su tražili dozvolu (za ulazak). Pa je dozvolio njima. I uzeli su (zauzeli su oni) svoja mjesta (za sjedenje) od (njegove) kuće (tj. u njegovoj kući, sobi). Rekao je:

"O Ebu Hirre!" Rekao sam: "Dvoudazov tebi, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Uzmi, pa daj im!" Rekao je: Pa sam uzeo (tu) čašu (pehar), pa sam počeo (da) dajem nju (njega izvjesnome) čovjeku, pa (on) pije dok se napije (dok se ne napije), zatim vrati na mene (meni tu) čašu. Pa dadnem (dam) nju (izvjesnome drugome) čovjeku, pa (i on) pije dok se napije, (a) zatim vrati na mene (meni tu) čašu (pehar, posudu). Pa pije (dalje sljedeći koji je na redu) dok se napije, zatim vrati na mene čašu, dok sam skrajčio (okončao, završio, tj. dok sam na kraju došao) ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a već su se napili (ti) ljudi, svi oni. Pa je uzeo (on tu) čašu, pa je stavio nju na svoju ruku, pa je pogledao k njoj, pa se nasmiješio, pa je rekao:

"Ebu Hirre!" Rekao sam: "Dvoudazov tebi, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Ostao sam ja i ti (Ostali smo ja i ti; Još smo samo mi ostali)." Rekao sam: "Bio si istinit (tj. Istinu si rekao), o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Sjedi, pa pij." Pa sam sjeo, pa sam pio. Pa je rekao: "Pij!" Pa sam pio. Pa nije prestajao (da) govori: "Pij!", čak sam rekao (tj. dotle da sam čak rekao): "Ne, tako mi (Onoga) koji je poslao tebe sa Istinom, ne nalazim za njega (za mlijeko više nikakvoga) puta (prolaza, tj. nema više gdje stati nimalo)." Rekao je: "Pa pokaži mi!" Pa sam dao njemu (tu) čašu. Pa je (on) zahvalio Allahu, i imenovao je (tj. i rekao je: "Bismillahi - Sa imenom Allaha, U ime Allaha!), i popio je (taj) višak (pretek, tj. taj ostatak mlijeka u toj čaši, u tome peharu).

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Jahja od Ismaila, pričao nam je Kajs, rekao je: Čuo sam Sa'da (da) govori:

Zaista ja sam zaista prvi (od) Arapa (tj. prvi Arap koji) je gađao sa (nekom) strijelom u putu Allaha (radi puta Allahovoga, na Božijem putu, tj. koji je počeo borbu oružjem za Islam). I vidio sam nas (da) ratujemo, a nema za nas (tj. a nemamo mi nikakve druge) hrane osim lišće (toga izvjesnoga) trna (divlje ruže) i ovaj (izvjesni) egipatski trn. I zaista jedan (od) nas zaista brabonja kao što brabonja (ta) ovca, nema za njega (tj. nema u njega nikakve) primjese (nikakvoga miješanja nečisti i izmeta jer je izmet u potpunosti suh pa se ne miješa). Zatim su osvanuli Esedovići (tj. počeli su da) prekoravaju mene na Islamu (tj. zbog Islama - a to će reći: da me ispravljaju i poučavaju u Islamu). Štetovao sam tada (tj. Izgubljena je nada u moj uspjeh, nisam uspio tada), i zalutalo je moje nastojanje (moj trud i rad).

PRIČAO MI JE Usman, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše rekla je:

Nije se zasitio rod (tj. porodica) Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, otkako je (on) došao (u) Medinu od hrane (od jela, od hljeba) pšenice tri noći (tj. tri dana) sljedstveno (tj. uzastopno, uzastopice), čak se je zgrabio (uzeo, tj. čak je umro).

PRIČAO MI JE Ishak, sin Ibrahima sina Abdurahmana, pričao nam je Ishak, on je Ezrak, od Mis'ara, sina Kidama, od Hilala, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Nije jeo rod (tj. obitelj, porodica) Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, (nikakva) dva jedenja (obroka) u (jednome) danu (drukčije) osim (tako da) je jedan (od) dva (bio) datule (tj. sastojao se je od samih datula-hurmi).

PRIČAO MI JE Ahmed, sin Redža-a, pričao nam je Nadr od Hišama, izvijestio me je moj otac od Aiše rekla je:

Bio je dušek (postelja) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od kože (učinjene kože), a njegovo punjenje je od vlakana (palminih, tj. a dušek, postelja je bila natrana i ispunjena vlaknima od palme).

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam, sin Jahja-a, pričao nam je Katadete, rekao je:

Bili smo (običaja da) dođemo Enesu, sinu Malika, a njegov pekar (spravljač hljeba) je stajač (tj. stoji, radi kod Enesa). I rekao je (tj. I rekao bi Enes): "Jedite (taj mekani hljeb vi), pa (ja) ne znam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je vidio (ikakvu) pogaču umekšanu (a kamoli da ju je jeo), čak se je priključio Allahu (tj. čak je umro, a to nije ni vidio), i nije vidio ovce pečene (na poseban način) sa svojim okom nikada."

("Semitun" je ovca koja se zakolje, pa se sa nje skine vuna, i onda se ispeče onako cijela u koži svojoj. To se je činilo, (valjda) radi postizanja većega, boljega ukusa od tako pečenoga mesa. To je postojalo i u vrijeme Muhammeda a.s., ali to Muhammed a.s. nije svojim okom nikada vidio, a to će reći da je izbjegavao ovozemaljske naslade i uživanja.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Jahja, pričao nam je Hišam, izvijestio me je moj otac od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je (više puta slučaj da) dođe (tj. prođe) nama (izvjesni cijeli) mjesec, (a) ne naložimo u njemu (nikakvu) vatru. Samo je ono (tj. Ono je samo naša tada bila ishrana, hrana po cijeli mjesec izvjesne) datule i (ta) voda, osim (ponekoga slučaja) da se donese nama (izvjesnoga) mesića (tj. malo mesa kao poklon, dar).

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, Uveysija, pričao mi je Ibnu Ebu Hazim od svoga oca, od Jezida, sina Rumana, od Urveta, od Aiše da je ona rekla Urvetu:

"Sine moje sestre (tj. Sestriću)! Zaista smo bili (u takvoj prilici ponekad da) zaista gledamo ka (tome) mlađaku (mladome Mjesecu), tri mlađaka u dva mjeseca (vidjeli bismo mi), a nije se naložila (tj. a ne bi se naložila) u sobama poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (nikakva) vatra." Pa sam rekao: "Šta je bilo (to što) daje živjeti vama (tj. Šta vas održavaše na životu, a to će reći: Šta vam bijaše hrana; Šta ste onda jeli?)" Rekla je: "Dvoje crnih (poznatih jela): datula i vode, osim (jedino slučaja) da je ono (srećna okolnost bila u tom da) su već bili za (tj. u) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (neki) susjedi od Pomagača, bile su za (tj. u) njih (nekakve) deve (kamile muzare), i bili su (običaja da) poklanjaju poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od svojih soba (tj. iz svojih kuća mlijeka), pa napoji nas njega (napoji nas on toga mlijeka)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhammeda, pričao nam je Muhammed, sin Fudajla, od njegovoga oca, od Umareta, od Ebu Zur'ata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Moj Bože! Opskrbi rod (obitelj, porodicu) Muhammeda hranom (tj. hranom koja je nužna za održavanje života i tijela u običnom stanju i mogućoj snazi za rad i posao)."

GLAVA

(izvjesne) ujednačenosti (tj. umjerenosti) i ustrajnosti na (dobrome) djelu (poslu, radu).

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je moj otac od Šubeta, od Eš'asa rekao je: Čuo sam svoga oca (da) je rekao: Čuo sam Mesruka (da) je rekao: Pitao sam Aišu, bio zadovoljan Allah od nje:

"Koje (dobro) djelo je bilo najdraže ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (između dobrih djela)?" Rekla je: "Trajno (izvjesno dobro djelo, odnosno: Trajno svako dobro djelo)." Rekao sam: "Pa (u) koje vrijeme je bio (običaja da) ustaje (po noći radi klanjanja, tj. Pa u koje vrijeme klanjaše po noći on)?" Rekla je: "Bio je (običaja da) ustaje (tj. da klanja) kada je čuo (izvjesnoga) žestokoga vikača (tj. pijetla, horoza - a to će reći: iza pola noći, jer tada počinjū pijetli da viču, da pjevaju svaku noć - da kukuriču svaku noć)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete od Malika, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše da je ona rekla:

Bilo je najdraže (dobro) djelo ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ono) koje (je takvo da) bude trajan na njemu (u njemu) njegov vlasnik (tj. ono djelo koje ustrajno vrši onaj ko vrši to djelo)."

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće spasiti (spašavati na sudnjem danu ni) jednoga (čovjeka) od vas njegovo djelo (rad)." Rekli su: "I ni ti (tj. I ni tebe), o poslaniče Allaha?!" Rekao je: "I ni ja (tj. I ni mene), osim da ukoriči (tj. obaspe, obuhvati i) mene Allah sa milošću (tj. Svojom velikom milosti). Upravljajte (sebe ka onome što je pravo i dostojno), i približavajte se (tj. budite blizu pravičnosti), i idite jutrom, i idite večerom (naveče) i (jednu) stvar (tj. nešto malo putujte, radite) od (zadnjega dijela) noći (noćnoga putovanja, rada, pobožnosti). Ujednačenost, ujednačenost (prihvatite, tj. budite umjereni), doprijećete (dospjećete svome cilju)."

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Sulejman od Musa-a, sina Ukbeta, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Aiše da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Upravljajte (sebe ka onome što je pravo), i približavajte se (pravičnosti i umjerenosti), i znajte da neće uvesti (ni) jednoga (od) vas njegovo djelo (u) raj, i da je najdraže (od dobrih) djela najtrajnije (od) njih ka Allahu iako je bilo maleno (pa makar bilo malo to trajno dobro djelo)."

PRIČAO MI JE Muhammed, sin 'Ar'areta, pričao nam je Šubete od Sa'da, sina Ibrahima, od Ebu Selemeta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je ona rekla: Upitao se (tj. Upitan) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji (od dobrih) djela je (su) najdraži ka Allahu (Koja od dobrih djela su najdraža Allahu)?" Rekao je: "Najtrajniji (od) njih (od tih dobrih poslova) iako je bio malen (taj posao, maleno to djelo)." I rekao je: "Opterećujte se od (dobrih) poslova (djela sa onim mogućim količinama) što možete (izvršavati njih redovno i trajno)."

PRIČAO MI JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od Alkameta rekao je: Pitao sam majku (svih) vjernika Aišu, rekao sam:

"O majko (svih) vjernika! Kakav je bio rad Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da li je bio (običajna da) naročito ističe (čini, radi jednu) stvar od (izvjesnih) dana?" Rekla je: "Ne. Bio je njegov rad trajan (neprestan kao tiha trajna kiša bez sijevanja i grmljavine - jer riječ "dimetun" i znači, u stvari, dugotrajnu kišu natapalicu, bez sijevanja i grmljavine). A koji (od) vas može (ono) što je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običajna da) može (da čini)?"

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Muhammed, sin Zibrikana, pričao nam je Musa, sin Ukbeta, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Upravlajte (se onome što je pravo), i približavajte se, i obeseljajte (tj. širite radosne, dobre vijesti), pa (tj. jer) zaista ono neće uvesti (ni) jednoga (čovjeka u) raj njegov rad (djelo)." Rekli su: "I ni ti (tj. I ni tebe), o poslaniče Allaha?" Rekao je: "I ni ja (tj. I ni mene), osim da ukoriči (obaspe, obuhvati) mene Allah sa oprostom (praštanjem velikim) i milošću (velikom Svojom)."

Rekao je (Alija): Mislim ga (Musa-a da je ovaj hadis pričao) od Ebu Nadra, od Ebu Selemeta, od Aiše. A rekao je 'Affan: Pričao nam je Vuhejb od Musa-a, sina Ukbeta, rekao je: Čuo sam Ebu Selemeta od Aiše, od Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Upravlajte (se onome što je pravo), i obeseljajte."

A rekao je Mudžahid: "Sedadun" (i izraz "sediden" je (što i) "sidkan": istinu (tj. istina, a to će reći: istinit).

(Za oba izraza i "sedadun" i "sedidun" veli se da znače što i izraz "sidkun". Međutim, za izraz "sedadun" veli se da znači: "el-kavlul-mu'tedilul-kafi" - govor uravnotežen, dostatan, tj. prav, pravilan i dovoljan.)

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Muhamed, sin Fulejha, pričao mi je moj otac od Hilala, sina Alije, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je (Hilal): Čuo sam ga (Enesa da) govori:

Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao nama (jedan) dan (izvjesnu) molitvu, zatim se popeo (na svoju) govornicu, pa je dao znak (tj. pokazao je) sa svojom rukom prema kibli (strani svoje) bogomolje (džamije na koju se stranu okreće pri klanjanju), pa je rekao:

"Već se je meni pokazao sada otkako sam klanjao vama (ovu) molitvu, raj i Vatra (tj. raj i pakao), prestavljeni (pretstavljeni, prikazani) bivši njih dvoje u prednjoj strani ovoga zida. Pa nisam vidio kao danas u (izvjesnome) dobru i (izvjesnome) zlu. Pa nisam vidio kao danas u dobru (izvjesnome) i zlu (izvjesnome)."

GLAVA

(izvjesne) nade sa (izvjesnim) strahom.

A rekao je Sufjan: Nije u Kur'anu (ni jedan) žešći na mene (žešći meni, teži meni) od (ajeta u kojem se kaže ovo): "..... niste (ni) na (jednoj) stvari do (da) uspostavite Tevrat, i Indžil i (ono) što se je spustilo k vama od vašega Gospodara....".

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Jakub, sin Abdurahmana, od Amra, sina Ebu Amra, od Seida, sina Ebu Seida, Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista Allah je stvorio (izvjesnu) milost (tj. milost prema Svojim stvorenjima - na) dan (kada) je stvorio nju, (razdijelivši tu milost na) stotinu milosti. Pa je zadržao kod Sebe devedeset i devet milosti, a poslao je u Svoja stvorenja, sva njih, jednu milost. Pa da zna (izvjesni, ili svaki) nevjernik za sve (ono) koje je (što je) kod Allaha od (izvjesne) milosti, ne bi očajavao od raja (ne bi izgubio nadu od raja). A da zna (izvjesni, ili svaki) vjernik za sve (ono) koje je (što je) kod Allaha od (izvjesne) kazne, ne bi bio siguran (bezbijedan) od Vatre (tj. od pakla)."

GLAVA

(izvjesne) strpljivosti (tj. sustežanja, suzdržljivosti) od zabrana Allaha. "..... samo se u cijelosti daje (izvjesnim) strpljivima (tj. u cijelosti se daje samo izvjesnim strpljivima) njihova nagrada bez računa (tj. bez mjere, neograničeno)."

A rekao je Umer: Našli smo najbolje naše življenje (najbolji naš život da) je sa (izvjesnim) strpljenjem.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Ata', sin Jezida, Lejsija da je Ebu Seid izvijestio njega da su (neki) ljudi od Pomagača pitali (tj. molili za materijalnu pomoć od) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa nije pitao njega (ni) jedan od njih (pa da je on postupio drukčije prema njemu) osim (tako da) je dao njemu dok je (tj. čak tako da je) prošlo (tj. nestalo ono) što je kod njega (bilo i nalazilo se). Pa je rekao njima kada je prošla (nestala) svaka stvar (što) je utrošio (tj. podijelio on) sa svojim dvjema rukama:

"Što bude kod mene od (kakvoga) dobra, neću pohraniti njega (štedeći ga i sakrivajući ga) od vas. A zaista ono ko traži čednost (tj. ko nastoji da bude čedan i suzdržljiv od prosjačenja), učiniće čednim njega Allah. A ko se strpi (ko nastoji da bude strpljiv), učiniće strpljivim njega Allah. A ko traži bogatstvo (tj. ko pokazuje bogatstvo duše), učiniće bogatim (tj. neovisnim od ljudi) njega Allah. A neće se vama dati (nikada ni jedan) dar bolji i prostraniji od (izvjesne) strpljivosti."

PRIČAO NAM JE Hallad, sin Jahja-a, pričao nam je Mis'ar, pričao nam je Zijad, sin 'Ilakata, rekao je: čuo sam Mugireta, sina Šubeta, (da) govori:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) klanja čak (da) podbuhnu, ili (da) se napušu (tj. da zateknu, nateku, da oteču, oteknu, oteku) njegove dvije noge (stopala). Pa se rekne njemu (tj. govori mu se zašto to toliko klanja), pa govori:

"Pa zar neću biti (zar da ne budem jedan) rob mnogo zahvalan?!"

GLAVA:

"..... a ko se osloni na Allaha, pa On je dosta njemu.....".

Rekao je Rebi', sin Husejma: Od svakoga (onoga slučaja) što je bio tijesan (tj. žestok, težak) na (izvjesne) ljude.

(To jest: On-Allah je dosta onome ko se na Njega osloni kada god čovjek taj zapadne u kakav slučaj koji mu je težak i od kojega mu se stijesni u duši i u prsima. A neki kažu da je Rebi' sa ovim riječima htio da protumači riječi iz ajeta koje se nalaze pred ajetom u kojem su riječi "..... a ko se osloni na Allaha, pa On je dosta njemu.....", i te riječi u prethodnom ajetu glase: "..... a ko se čuva (iz strahopoštovanja) Allaha, učiniće njemu izlazak (izlaz).", tj. izlaz od (iz) svakoga onoga što je bilo tijesno na ljude - a već je navedeno šta to treba da znači.)

PRIČAO MI JE Ishak, pričao nam je Revh, sin 'Ubadeta, pričao nam je Šubete: Čuo sam Husajna, sina Abdurahmana, rekao je:

Bio sam sjedač (tj. Sjedio sam) kod Seida, sina Džubejra, pa je rekao od Ibnu Abbasa da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ulazi (tj. Unići će u) raj od moje sljedbe sedamdeset hiljada bez (polaganja) računa. Oni (tj. To) su (oni) koji neće tražiti bajaranja (tj. Koji su takvi da ne traže bajaranja - liječenja magijskim riječima, izgovaranjem nerazumljivih magijskih riječi), i neće zloslutiti (tj. i ne zloslute na osnovu leta ptica), a na svoga Gospodara se oslanjaju (tj. nego se oslanjaju na Uzvišenoga Allaha)."

GLAVA

(onoga) što se mrzi od "reklo se je" i "rekao je (taj to, i taj to, tj. "čula, kazala", "rekla, kazala").

PRIČAO NAM JE Alija, sin Muslima, pričao nam je Hušejm, izvijestio nas je osim jednoga (tj. ne jedan, nego više ljudi), od njih je Mugirete, i omsica (i neki) i (jedan) čovjek treći takođe, od Ša'bije, od Verrada, pisara Mugireta, sina Šubeta, (tj. pisara Mugiretovoga) da je Muavija pisao ka Mugiretu, da (to jest):

"Piši k meni za (neki, jedan) hadis (što) si čuo njega od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: Pa je pisao k njemu Mugirete: "Zaista ja sam čuo njega (Muhameda a.s. da) govori kod svoga odlaženja iz (sa svoje) molitve:

"Nema božanstva osim Allah, sam On. Nema (nikakvoga) druga Njemu. Njemu je (sva) vlast i Njemu je (sva) hvala. I On je na svaku stvar mnogo moćan." Tri puta (bi to izgovorio). Rekao je: I bio je (običaja Muhammed a.s. da) zabranjuje "reklo se je" i "rekao je (taj to, i taj to)", i mnoštvo (izvjesnoga) pitanja (tj. i mnogo prosjačenje i "snalaženje" raznim zamolnicama za namirivanje i traženje da se udobrovolji učiniti uslugu, usluga), i uništavanje (svoga) imanja, i sprječavanje (onoga što treba dati), i daj! (tj. i traženje onoga što je

zabranjeno uzeti), i neposlušnost (svojim) majkama i zakopavanja živih (svojih) kćeri (kćera)."

A od Hušejma: Izvijestio nas je Abdulmelik, sin 'Umejra, rekao je: Čuo sam Verrada (da) priča ovaj hadis od Mugireta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

čuvanja (svoga) jezika i (GLAVA) govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko je bio (takav da) vjeruje u Allaha i zadnji (tj. sudnji) dan, pa neka govori (neka kaže kakvo) dobro, ili neka šuti." I (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Ne izgovori (Ne izusti čovjek ništa) od govora (tj. nikakav, govor, nikakvu riječ, pa da bude drukčije) osim (tako da) je kod njega (jedan) pazitelj prisutan (pripremljen da zapiše to što je izgovoreno)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebu Bekra, Mukaddemija, pričao nam je Umer, sin Alije, čuo je Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko (će da) jamči (garantira) meni (za ono) što je među (što se nalazi između) njegove dvije čeljusti i što je među (između) njegove dvije noge, (ja ću da) jamčim (garantujem) njemu (za) raj."

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je bio (takav da) vjeruje u Allaha i zadnji (tj. sudnji) dan, pa neka rekne (kaže neko, kakvo) dobro, ili neka šuti. I ko je bio (takav da) vjeruje u Allaha i zadnji (sudnji) dan, pa neka ne uznemiruje svoga susjeda (komšiju). I ko je bio (takav da) vjeruje u Allaha i zadnji (sudnji) dan, pa neka počasti svoga gosta."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Lejs, pričao nam je Seid Makburija od Ebu Šurejha Huzaije rekao je:

Čula su moja dva uha i zapamtilo je njega moje srce - Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Gostoprinstvo je tri dana, njegov dar (je vaša obaveza, tj. da gostu dadnete dar, jedno bolje ugošćenje i hranu, to vam je obaveza)." Rekle se je: "Šta je (tj. Koliki je) njegov dar?" Rekao je: "Dan (jedan) i noć." Rekao je: "I ko je bio (takav da) vjeruje u Allaha i zadnji (sudnji) dan, pa neka počasti svoga gosta. I ko je bio (takav da - ili: ko je takav da) vjeruje u Allaha i zadnji (sudnji) dan, pa neka rekne (kakvo) dobro, ili neka šuti."

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Hamzeta, pričao mi je Ibnu Ebu Hazim od Jezida, od Muhameda, sina Ibrahima, od 'Isa-a, sina Talhata sina 'Ubejdulaha, Tejmije, od Ebu Hurejreta čuo je poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista (izvjesni) rob zaista progovori sa (izvjesnom) riječi (tj. izrekne izvjesnu riječ), ne razjasni se u njoj (o njoj, tj. ne promišlja se o toj riječi on i ne misli na njezine posljedice, a) oklizne se (tj. padne on) s njom (tj. zbog nje) u Vatru dalje (nego) što je između istoka (daleko)."

(To jest više i dublje padne u pakao zbog te riječi nego prostor i razmak od njega do izvjesnoga istoka, mjesta gdje izlazi Sunce.).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Ebu Nadra, pričao nam je Abdurahman, sin Abdullaha, - misli (na) Ibnu Dinara - od svoga oca, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista (izvjesni) rob zaista progovori sa (izvjesnom) riječi (riječju - kaže neku riječ) od zadovoljstva Allaha, (i) neće baciti (ne baca, ne daje) njoj uma (tj. ne poklanja njoj neke važnosti), (a) podigne Allah s njome (tj. zbog nje - te riječi - toga roba više) stupnjeva (stepeni). A zaista (izvjesni) rob zaista progovori sa (izvjesnom) riječi (kaže neku izvjesnu riječ) od srditosti Allaha, (i) neće baciti (ne baca) njoj uma (i ne pridaje njoj neke važnosti - toj riječi), (a) padne s njom (tj. a padne zbog nje taj rob) u pakao."

GLAVA

(izvjesnoga) plača od bojznosti Allaha (tj. iz bojznosti i straha od Allaha).

PRIČAO NAM JE Muhammed, sin Beššara, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, pričao mi je Hubejb, sin Abdurahmana, od Hafsa, sina Asima, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Sedam (vrsta ljudi) su (takvih da će da) zasjeni njih Allah (a to znači: da će da stavi njih u hlad Allah na sudnjem danu, pa između tih sedam vrsta, kategorija ljudi jedna vrsta je i svaki onaj) čovjek (što) je spomenuo Allaha (sjetio se Allaha), pa su se prolila (izlila) njegova dva oka (tj. pa je zaplakao iz strahopoštovanja prema Uzvišenome Allahu)."

GLAVA

(izvjesnoga) straha od Allaha.

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Rib'ije, od Huzejfeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

Bio je (jedan) čovjek od (onoga naroda) ko je bio (koji su bili) prije vas (bio je taj čovjek takav da) čini lošom (rđavom svoju) misao za svoje djelo (tj. loše je mislio o svome radu, o sebi), pa je rekao svojoj porodici:

"Kada sam ja umro (Kada umrem, tj. Kada ja umrem), pa uzmite me, pa posijte (tj. bacite) me u more (to izvjesno) u danu ljetnom (tj. bacite me u ovo more u vrućem danu)." Pa su (to) učinili s njime. Pa je skupio njega Allah, zatim je rekao:

"Šta je ponijelo (tj. navelo) tebe na (postupak taj) koji si napravio?" Rekao je: "Nije ponijelo (navelo) mene na njega (na taj postupak ništa drugo) osim strašljivost (strah od Tebe." Pa je oprostio njemu (Uzvišeni Allah).

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Mutemir: Čuo sam svoga oca, pričao nam je Katadete od Ukbeta, sina Abdulgafira, od Ebu Seida (Hudrije), bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, spomenuo je (jednoga) čovjeka u (onome narodu) ko je (tj. koji je) bio prošao, ili (koji je bio) prije vas, (i) dao je njemu (tome čovjeku)

Allah imanje i djecu - misli (na to da) je darovao njemu. Rekao je: Pa pošto se je prisustvovalo (tj. pošto je došlo njemu vrijeme smrti), rekao je svojim sinovima:

"Koji (tj. Kakav) sam bio (ja) otac vama?" Rekli su: "Najbolji otac." Rekao je: Pa zaista on nije sebi sakrio (zakopao) kod Allaha (nikakvo) dobro. Protumačio je nju (tu riječ-rečenicu) Katadete: Nije sebi pohranio (ništa dobro za sudnji dan). I ako (on) dođe na (tj. pred) Allaha, kazniće ga. "Pa gledajte, pa kada sam umro (tj. kada umrem), pa spalite me. Te kada sam postao (kada postanem) ugalj, pa satarite mene (u prah), ili je rekao: isitnite (u prašinu) mene. Zatim kada je bio (tj. kada bude jedan) vjetar žestok, pa nasijte (previjte, pospite, tj. bacite) mene u njega (u vjetar)." Pa je uzeo njihove obaveze (čvrste ugovore) na to tako mi moga Gospodara (ili: i tražio je od sinova da svaki rekne: tako mi moga Gospodara - učiniću to što nam zapovijedaš). Pa su (to) učinili. Pa je rekao Allah:

"Budi!" (Tj.: "Postani onaj onakav kakav si i bio, o ti čovječe, koji si zapovjedio da se to tako s tobom učini."). Pa kada li čovjek stajač (tj. Pa kada li čovjek stoji)! Zatim je rekao (Uzvišeni Allah):

"O Moj robe! Šta je ponijelo (tj. navelo, potaklo) tebe na (ono) što si učinio?" Rekao je: "Tvoj strah (tj. Strahovanje od Tebe), ili bojazan od Tebe." Pa (ono) što je stigao njega (s njime) je (to) da je pomilovao njega Allah.

(Ovu rečenicu neki i drukčije prevode i tumače.)

Pa sam pričao Ebu Usmanu, pa je rekao: Čuo sam Selmana, osim (jedino to) da je on povećao (to što je rekao): "Pa dajte nasijati (previjati, tj. dajte baciti vi) mene u (to izvjesno) more." Ili kao što je (već) pričao. A rekao je Muaz: Pričao nam je Šubete od Katadeta, čuo sam Ukbeta, čuo sam Ebu Seida od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

(izvjesnoga) ustezanja od grijeha (svojih koje je bio počeo da čini vjernik).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, sina Abdullaha sina Ebu Burdeta, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Primjer mene (tj. Moj primjer) i primjer (onoga) što je poslao mene Allah (po meni da vam saopćim, saopštim) je kao primjer (jednoga) čovjeka (koji) je došao (jednome) narodu, pa je rekao: "Vidio sam (izvjesnu) vojsku sa svoja dva oka, i zaista ja sam, ja sam (izvjesni) opominjač goli, pa spas, spas (vi tražite sebi bježanjem, jer ne možete odoliti toj vojsci)!" Pa se pokorila njemu (jedna) skupina (grupa od toga naroda), pa su otišli (u početku noći) na njihovoj polaganosti (polagano, smireno), pa su se spasili. A smatrala je lažnim njega (jedna druga) skupina, pa je došla (jutrom) njima (ta) vojska, pa je iskorijenila (uništila) njih."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio na je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Abdurahmana da je on pričao njemu da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Samo je moj primjer i primjer (izvjesnih) ljudi kao (tj. Moj primjer i primjer ljudi je samo kao) primjer (jednoga) čovjeka (koji) je naložio (jednu) vatru. Pa pošto je obasjala (ta

vatra ono) što je okolo njega (što je oko nje), počele su mušice (ili leptiri) i ovi (ti izvjesni) insekti koji padaju u vatru, (da) padaju u nju (u vatru). Pa je počeo (taj) čovjek (da) iščupava (da tjera od vatre njih, tj. da vadi) njih (da bi ih spasio), a (one) nadvladavju njega, pa se bacaju (ubacuju) u nju (u vatru). Pa ja sam uzimač za vaše pojaseve (da vas spasim i odvučem) od Vatre, a oni se bacaju (ubacuju) u nju."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Zekerija od Amira, čuo sam Abdullaha, sina Amra (da) govori: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Musliman (pravi) je (onaj) ko (je takav da) su se spasili muslimani od njegovoga jezika i njegove ruke. A (pravi) iseljenik (izbjeglica, emigrant, migrant) je (onaj) ko je napustio (ono) što je zabranio Allah njega (ono što je Allah zabranio)."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Da znate (ono) što (ja) znam, zaista biste se smijali malo, i zaista biste plakali mnogo."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Seida, sina Musejbe da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, bio (običaja da) govori: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da znate šta (ja) znam, zaista biste se smijali malo, i zaista biste plakali mnogo."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Musa-a, sina Enesa, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da znate šta (ja) znam, zaista biste se smijali malo, i zaista biste plakali mnogo."

GLAVA:

Zastrla se je Vatra sa (izvjesnim, zabranjenim) strastima.

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: Pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zastrla se je Vatra sa (izvjesnim, zabranjenim) strastima, a zastro se je raj sa (izvjesnim) neprijatnostima (tj. sa dužnostima koje nije prijatno ni ugodno uvijek izvršavati)."

GLAVA:

"Raj je bliži ka jednome (od) vas od kajiša (remena) njegove obuće (opanaka, cipela), a Vatra je kao to (tj. a pakao isto tako)."

PRIČAO MI JE Musa, sin Mes'uda, pričao nam je Sufjan od Mansura i Aameša, od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Raj je bliži ka jednome (od) vas od kajiša njegove obuće, a Vatra je kao to (slično tome, tj. a pakao je takode, isto tako)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Abdulmelika, sina Umejra, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najistinitiji stih (što) je rekao njega (izvjesni) pjesnik (je ovaj stih):

"Zar ne (tj. Pažnja, Pazi)! Svaka stvar (tj. Sve) osim Allaha je neistina (tj. prolazno, propašće, pa kao takva svaka stvar, sve je varavo, varljivo, pa od toga, zbog toga neistinito, neistina)."

GLAVA:

Neka gleda (čovjek) ka (onome) ko (je takav da) je on niži od njega (tj. ko je siromašniji od njega u imanju), a neka ne gleda ka (onome) ko (je takav da) je on iznad njega.

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: Pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je gledao (tj. Kada pogleda) jedan (od) vas ka (onome) ko se je učinio vrijednijim (boljim i odlikovanijim) nad njim (od njega) u imanju (izvjesnome) i (u izvjesnome) stvaranju (tj. i u tijelu, fizički), pa neka gleda (pogleda) ka (onome) ko (je takav da) je on niži od njega (tj. siromašniji i slabiji tjelesno, fizički nerazvijeniji od njega)."

(Doslovno izraz "esfele minhu" znači: u nižem stanju od njega.)

GLAVA

(onoga) ko je vodio brigu za lijepo (neko djelo), ili za loše (neko djelo, tj. ko namjerava da učini dobro djelo, ili loše djelo, zlo djelo).

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Dža'd Ebu Usman, pričao nam je Ebu Redža' 'Utaridija od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (onome) što predaje (priča) od svoga Gospodara, moćan je i veličajan je, rekao je: Rekao je:

"Zaista Allah je propisao (ili: napisao, popisao, tj. odredio označio sva) lijepa (djela) i loša (djela), zatim je objasnio to. Pa ko je vodio brigu (tj. ko je namjeravao, ko namjerava, namjeri) za lijepo (djelo - ko namjerava da uradi lijepo, dobro djelo), pa ne uradi njega, zapisao je (tj. zapiše) njega Allah njemu kod Sebe (kao jedno) lijepo (djelo) savršeno. (To jest: kao da ga je u cijelosti izvršio i uradio.) Pa ako je on vodio brigu za njega, pa je uradio njega, zapisao je njega Allah njemu kod Sebe (kao) deset lijepih (djela, pa čak nekada i više od toga, i) do sedam stotina puta, (i) do udvostručenja mnogih. A ko je vodio brigu za (jedno) loše (djelo), pa nije uradio njega, zapisao je njega (tj. tu okolnost da nije učinio to loše djelo - to je zapisao) Allah njemu (tome čovjeku) kod Sebe (kao jedno) lijepo (djelo) savršeno. Pa ako je on vodio brigu za njega (za loše djelo), pa je uradio njega (pa uradi njega), zapisao je (zapiše) njega Allah njemu (kao) loše (djelo) jedno."

GLAVA

(onoga) što se je čuvati od omalovažavanih (radnji i postupaka od) grijeha.

(To jest: Treba se čuvati i klonuti i od onih grijeha koje njihov vršilac smatra za nevažne i da ne ulaze u velike i krupne grijeh.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Mehdija od Gajlana, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Zaista vi zaista radite (neke) radove (tj. poslove, djela), (a) ona su tanja u vašim očima od (izvjesne) dlake, (a) zaista bili smo (mi običaja da) brojimo (računamo, smatramo) na vremenu (tj. u vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (ta djela kao) uništavajuća.

Rekao je Ebu Abdullah: Misli s time (da kaže) upropaštavajuća (tj. smatrali smo da ta djela upropaštavaju onoga ko ih čini).

GLAVA:

Poslovi (radovi svi) su sa završecima (završnim radnjama i postupcima vrijedni, tj. Djela će biti vrijedna i plaćena prema onome kako se završe, a to će reći: čovjekov će rad biti vrijedan prema onim poslovima koje je radio pred svoju smrt i na smrti) i (GLAVA onoga) što se je plašiti od njih (tj. zbog njih, a to će reći: i plašiti se je zbog tih završetaka, završnih djela da li će nam ona biti dobra, ili će ona biti loša).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Ajjaša, Elhanija Himsija, pričao nam je Ebu Gasan, rekao je: Pričao mi je Ebu Hazim od Sehla, sina Sa'da, Sa'idije rekao je:

Gledao (tj. Pogledao) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ka (jednome, nekakvome) čovjeku (koji) se bori (protiv izvjesnih) idolopoklonika, a bio je (taj čovjek jedan) od najvećih (izvjesnih, prisutnih) muslimana dostatnošću od njih (dovoljnošću od njih, tj. nepotrebnošću od njih, neovisnošću od njih), pa je rekao (Muhammed a.s.):

"Ko je volio (tj. Ko voli, želi) da gleda (pogleda) ka (jednome) čovjeku od stanovnika Vatre, pa neka gleda (pogleda) ka ovome." Pa je slijedio njega (jedan drugi) čovjek. Pa je neprestano bio na tome dok se je ranio (tj. čak je bio ranjen taj što se borio protiv idolopoklonika). Pa je tražio žurno (brzo svoju) smrt. Pa je rekao (tj. Pa je učinio) sa mušicom (tj. sa oštricom) svoje sablje, pa je stavio njega (vrh, oštricu sablje) između svoje dvije sise, pa se natovarao (naslonuo) na njega (tako da) je čak izašao od između (tj. između) njegove dvije plečke (i tako je izvršio samoubistvo). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista (izvjesni) rob zaista radi, u (onome, tj. po onome, prema onome) što vide (izvjesni) ljudi, rad stanovnika raja, a zaista on je zaista od stanovnika Vatre. A (neki) radi, u (onome) što vide (izvjesni, ili: svi) ljudi, rad stanovnika Vatre, a on je od stanovnika raja. I samo su poslovi (radovi, tj. I poslovi su samo) sa svojim završecima (konačnim radnjama i postupcima vrijedni i nagrađeni, tj. biće oni nagrađeni)."

GLAVA:

Odstranjenost (tj. usamljenost, samoća, izoliranost) je odmor (mir, spokojstvo) od pomiješanika (izvjesnoga) nevaljalstva (tj. Samoća je spokojstvo i utočište da se ne miješa čovjek sa ljudima koji su u bilo kojem vidu naklonjeni nekome zlu i nevaljalstvu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, pričao nam je Šuajb od Zuhrije, pričao mi je Ata', sin Jezida, da je Ebu Seid pričao njemu, rekao je: Reklo se je:

"O poslaniče Allaha!" A rekao je Muhamed, sin Jusufa: Pričao nam je Evzaija, pričao nam je Zuhrija od Ata-a, sina Jezida, Lejsije, od Ebu Seida Hudrije: Došao je (jedan) Beduin ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Koji je (od) ljudi (tj. Koji je čovjek) najbolji? Rekao je: "Čovjek (koji) se je borio (ratovao, tj. koji se bori, ratuje za Islam) sa svojom osobom i svojim imanjem (tj. fizički i financijski, materijalnim izdacima i pomaganjem), i čovjek (koji) je u (nekome) klanacu (ili tjesnacu, puteljku planine) od (izvjesnih) klanaca (osamljen), obožava svoga Gospoda i ostavlja (sve, ili izvjesne) ljude od svoga zla."

(Riječ "ši'bun" znači: put u planini, uz planinu, i korito vodenoga toka u zemlji i raspuknuće, dolina, kotlina između dva brda, između dvije planine. Rečenica "ve jede 'unnase min šerrihi" može i ovako da se prevede: i ostavlja ljude od njegovoga zla.)

Slijedio je njega (Šuajba) Zubejdija, i Sulejman, sin Kesira, i Nu'man od Zuhrije. A rekao je Mamer od Zuhrije, od Ata-a, ili 'Ubejduh, od Ebu Seida, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A rekli su Junus, i Ibnu Musafir i Jahja, sin Seida, od Ibnu Šihaba, od Ata-a, od nekoga (između) drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Madžišun od Abdurahmana, sina Ebu Sa'sa'ata, od njegovoga oca, od Ebu Seida da je on čuo njega (da) govori: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dolazi (tj. Doći će) na ljude (sve, ili izvjesne) vrijeme (takvo da će u tom vremenu biti) najbolje imanje (izvjesnoga) čovjeka muslimana - bravi (njegovi što) slijedi s njima vrhove (izvjesnih) brda (planina) i mjesta padanja (izvjesne) kiše, bježi (tj. bježeći on) sa svojom vjerom od (izvjesnih) kušnji (iskušenja)."

GLAVA

dizanja (podizanja, tj. nestajanja, nestanka izvjesne) vjernosti (sigurnosti, povjerljivosti, tj. poštenja).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Fulejh, sin Sulejmana, pričao nam je Hilal, sin Alije, od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada se je upropastila (tj. Kada se upropasti izvjesna) vjernost (povjerljivost, povjerenje), pa iščekuj (očekuj) Čas." Rekao je (izvjesni Beduin): "Kako je njezino upropaštavanje, o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Kada se je povjerala (doslovno: prislonula, tj. prepustila izvjesna vjerska) stvar (posao) ka (onome licu) osim njezinoga pripadnika (njegovoga pripadnika, tj. onome licu koje nije dostojno toga posla i te stvari, licu kome ta stvar i taj posao ne pripada), pa (tad) iščekuj (očekuj) Čas."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan, pričao nam je Aameš od Zejda, sina Vehba, pričao nam je Huzejfete, rekao je:

Pričao nam je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, dva hadisa, vidio sam jedan (od) njih dvojice (od njih dva), i ja iščekujem (očekujem taj) drugi. Pričao nam je da je (izvjesna) vjernost (povjerljivost, poštenje) sišla u korijen srca (izvjesnih) ljudi (tj. Povjerljivost i poštenje je usađeno u srca izvjesnih ljudi). Zatim su znali iz Kur'ana, zatim su znali iz sunneta (tj. iz riječi i postupaka Muhameda a.s. o povjerljivosti, vjernosti, poštenju; a to će reći: Zatim su ti ljudi saznali iz Kur'ana i hadisa o povjerljivosti). I pričao nam je o njezinome dizanju (podizanju, nestajanju, nestanku). Rekao je:

"Zaspe (izvjesni) čovjek (svoj izvjesni) san (spavanje), pa se ščepa (zgrabi, uzme njegova) vjernost (povjerljivost) iz njegovoga srca, pa dugo bude njezin trag kao trag (izvjesne) mrlje (gara, čađi). Zatim zaspe (izvjesni) san (spavanje), pa se ščepa (uzme ponovno njegova povjerljivost), pa ostane njezin trag kao (izvjesni) mjuhur (žulj, prišt koji je napunjen tečnošću). Kao (živi) ugljen (što) si valjao njega na tvojoj (svojoj) nozi, pa se podmjuhuri (tj. podigne se, skoči mjuhur), pa vidiš njega podignutoga (uzdignutoga, popetoga), a nije (tj. a nema) u njemu (ni jedna) stvar (ništa). Pa osvanu (tj. Pa će osvanuti, postati izvjesni) ljudi (takvi da) međusobno trguju, pa neće biti skoro (ni) jedan (takav da) izvršava vjernost (ili: da ispunjava dužnost vraćanja, tj. da vraća povjerenu mu stvar, stvar koja je kod njega pohranjena), pa se govori (tj. pa će se govoriti): "Zaista u (među) sinovima omsice (tj. među iksovićima, a to će reći: u tom i tom plemenu) je (jedan) čovjek vjeran (tj. ima jedan povjerljiv, pouzdan, pošten čovjek)." I govori se (tj. govoriće se) za (izvjesnoga) čovjeka: "Ala je pametan (Pametan li je; Što je pametan! Ala je oštrouman! Ala je jak (snažan, izdržljiv, otporan)!" A nije (tj. A nema) u njegovome srcu težina (tj. koliko težina jednoga) zrna slačice od vjerovanja (jer ko vjeruje, taj je i povjerljiv, jer mu vjerovanje nalaže da bude povjerljiv)."

I zaista (dalje kaže Huzejfete:) I zaista već je došlo na mene (tj. meni u mome životu jedno) vrijeme (u kojem je bilo pouzdanje i povjerljivost da ja) i ne umujem (i ne pada mi na um, tj. ne brinem se) koji (od) vas je (taj što) sam se prisegnuo (njemu u trgovini i kupoprodaji, tj. ne brinem se s kime ću od vas trgovati). Zaista ako je bio (neki) musliman, vratio je njega na mene (njegov) Islam (tj. spriječio ga je Islam da me ne prevari). A ako je bio (neki) kršćanin, vratio je njega na mene njegov nastojivač (tj. njegov upravljač koji se brine, i trči i nastoji oko njega - pa kršćaninov upravljač je štitio moje pravo).

Pa (A) što se tiče danas, pa nisam bio (da) se prisegnem (u trgovini) osim omsici i omsici (osim tome i tome, tj. Pa što se tiče danas-današnjice-sadašnjosti, pa nemam običaja da trgujem osim sa omsicom i omsicom - s tim i s tim, jer danas nema povjerljivosti, i ne nalazim poštenja u većini ljudi s kojim dolazim u dodir).

Rekao je El-Firebrija: Rekao je Ebu Džafer: Pričao sam Ebu Abdullahu, pa je rekao: Čuo sam Ebu Ahmeda, sina Asima (da) govori: Čuo sam Ebu Ubejda (da) govori: Rekli su Asmeija, i Ebu Amr i (još drugi neki) osim njih dvojice (u vezi tumačenja riječi "džezrun" u izrazu) "..... korijen srca ljudi": "El-džezru" je (značenja) "el-aslu min kulli šej'in": korijen od svake stvari. A "el-vektu" je trag (izvjesne) stvari, lagani (laki, tj. mali dio) od njega (ili: od nje). A "el-medžlu" je trag (izvjesnoga) rada u (radnikovom, tj. na radnikovom) dlanu kada je bio grub (taj rad, kada je rad bio takav da su ruke doticale oštre i grube predmete).

PRIČAO NAM JE Ebu Jeman (Ebul-Jeman), izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Samo su ljudi (tj. Ljudi svi su samo) kao stotinu deva (kamila), nećeš skoro (da) nađeš u (među) njima (jednu) samaricu (devu, tj. jahačicu, koja je dobra i za jahanje i za nošenje tovara)."

GLAVA

(izvjesne) viđenosti i (izvjesne) čuvenosti (tj. GLAVA o pokudenosti vršenja pobožnih djela iz licemjerja, radi toga da ga vide ljudi i da se među ljudima čuje kako je on pobožan).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Sufjana, pričao mi je Selemete, sin Kuhejla. A pričao nam je Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Selemeta rekao je: Čuo sam Džunduba (Džundebe da) govori: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. A nisam čuo (ni) jednoga (čovjeka da) govori: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, osim njega (osim Džunduba). Pa sam se približio njemu, pa sam čuo njega (da) govori: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je dao čuti (za svoju pobožnost iz licemjerstva), dao je čuti Allah za njega (kao takvoga, tj. osramotio je Allah njega). I ko se prikazuje (licemjerno), prikazuje se Allah za njega (tj. prikazuje Allah njega licemjernim, a to će reći opet: osramoti će Allah njega, i neće mu dati nikakve nagrade)."

GLAVA

(onoga) ko se borio (ratovao sa) svojom osobom (tj. protiv svoje osobe, ličnosti trudeći se da bude) u pokornosti Allahu.

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete, pričao nam je Enes, sin Malika, od Muaza, sina Džebela, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dok sam ja sujahač (sajahač) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (a) nije između mene i između njega (ništa drugo) osim zadnji unkaš (devećega) samara, pa je rekao:

"O Muaze!" Rekao sam: "Dvoodazov tebi (Dvaput ti se odazivam), o poslaniče Allaha! I dvije sreće tebi!" Zatim je putovao (išao jedan) čas, zatim je rekao: "O Muaze!" Rekao sam: "Dvoodazov tebi, poslaniče Allaha!" I dvije sreće tebi!" Zatim je putovao (jedan) čas, zatim je rekao: "O Muaze, sine Džebela!" Rekao sam: "Dvoodazov tebi, poslaniče Allaha! I dvije sreće tebi!" Rekao je: "Da li znaš šta je pravo Allaha na (nad) Njegovim robovima?" Rekao sam: "Allah i Njegov poslanik su znajući." Rekao je: "Pravo Allaha na (nad) Njegovim robovima je da obožavaju Njega i (da) ne pridružuju s Njim (ni jednu) stvar (ništa, nikoga)." Zatim je putovao (jedan) čas, zatim je rekao: "O Muaze, sine Džebela!" Rekao sam: "Dvoodazov tebi, o poslaniče Allaha! I dvije sreće tebi!" Rekao je: "Da li znaš šta je pravo (Allahovih) robova na (pri) Allahu kada su činili njega (tj. kada su izvršili Allahovo pravo, a to će reći: kada su izvršili svoju dužnost prema Allahu)?" Rekao sam: "Allah i Njegov poslanik su znajući." Rekao je: "Pravo (Allahovih) robova na (tj. pri) Allahu je da neće kažnjavati (da ne kazni) njih."

GLAVA

(izvjesne) poniznosti (skromnosti, nenaduvanosti).

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Zuhejr, pričao nam je Humejd od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

Bila je za (tj. u) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) deva (kamila).

Rekao je (Buharija): A pričao mi je Muhamed, izvijestili su nas Fezarija i Ebu Halid Ahmer od Humejda Tavila, od Enesa rekao je: Bila je (jedna) deva za (tj. u) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (koja) se naziva (tj. ime joj je bilo) Adba-a, i bila je (takva da) se neće prestići (nadmašiti, tj. ne pretičaše se ona, nije tu njegovu devu mogla nadmašiti u trčanju na takmičenju i na trkama ni jedna druga deva). Pa je došao (jedan) Beduin na (jednoj mladoj) svojoj devi (na kojoj se tek počelo sjediti, tj. jahati), pa je pretekao nju (devu Muhammeda a.s.). Pa je bilo žestoko (tj. teško) to na muslimane (tj. muslimanima) i rekli su: "Pretekla se je Adba' (a to znači: Nadmašena i pobijedena je Adba'a)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista (neko, jedno) pravo na Allaha (tj. Zaista jedno pravo u Allaha) je da neće podignuti (ni jednu) stvar od (te) ovozemnosti (drukčije) osim (tako da) je spustio nju (tj. šta god Allah digne, to će i spustiti, staviti jednoga dana nisko, niže, to će On i oboriti)."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Usmana sina Kerameta, pričao nam je Halid, sin Mahleda, pričao nam je Sulejman, sin Bilala, pričao mi je Šerik, sin Abdullaha sina Ebu Nemira, od Ata-a, od Ebu Hurejreta, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista Allah je rekao:

"Ko se je uzneprijateljio Mome (jednome) ugodniku (tj. Ko vodi neprijateljstvo protiv jednoga dobroga čovjeka koga Ja štitim), pa već Sam oglasio (objavio) njemu za rat (sa Mnom - već Sam mu objavio rat). A nije se približio k Meni Moj rob (ni) sa (jednom) stvari milijom (dražom) k Meni od (onoga) što sam uzakonio (propisao, stavio u dužnost) njemu. A ne prestaje Moj rob (da) se približava k Meni sa (izvjesnim) neobaveznim (dobrovoljnim pobožnim djelima) dok (ili: čak tako da) volim (zavolim) njega. Pa kada sam volio (zavolio) njega, bio sam (tj. budem, postanem, bivam) njegov sluh koji je (taj što on) sluša (čuje) s njim, i njegov vid koji je (taj što on) vidi (gleda) sa njim, i njegova ruka koja je (ta što) hvata s njom i njegova noga koja je (ta što) ide s njom (njome). I ako je (I ako bi) pitao (molio za nešto) Mene, zaista daću zaista (svakako) njemu. I ako je (ako bi) tražio utočište (zaštitu od) Mene, zaista zaštiticu zaista (tj. svakako) njega. I nisam se kolebao (tj. I ne kolebam se ni) od (zbog jedne) stvari (što) sam Ja činilac njezin (tj. koju Ja činim) Mojim kolebanjem (tj. kao što je Moje kolebanje) od (tj. zbog) duše (izvjesnoga) vjernika. Mrzi (vjernik svoju) smrt, a Ja mrzim njegovo ožalošćenje (ili: a Ja mrzim činjenje lošega, morskoga njemu - vjerniku)."

(Hadis ovaj ima raznih tumačenja, ali se ta tumačenja neće prikazivati, navoditi.)

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Poslao sam se ja sa Časom kao ova dva (prsta)." (I GLAVA Allahovoga govora) "..... i nije stvar Časa (drukčija) osim kao mig (treptaj, tren čovjekovoga) oka, ili je on (još) bliže, zaista Allah je na svaku stvar moćan."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Ebu Gassan, pričao nam je Ebu Hazim od Sehla rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Poslao sam se (tj. Poslat sam) ja i Čas (Smak svijeta, Sudnji dan) kao ova dva (prsta)." I dade znak (tj. I pokaza) sa svoja dva prsa, pa pruži sa njima dvama (tj. pa pruži, ispruži njih dva pri tome)."

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Vehb, sin Džerira, pričao nam je Šubete od Katadeta i Ebu Tejjaha, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Poslao sam se (tj. Poslat sam) sa Časom kao ova dva (prsta)."

PRIČAO MI JE Jahja, sin Jusufa, izvijestio nas je Ebu Bekr od Ebu Hasina, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Poslao sam se (tako da smo) ja i Čas kao ova dva." Misli (na) dva prsta. Slijedio je njega (Ebu Bekra) Israil od Ebu Hasina.

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Neće ustati (tj. Neće biti, neće nastati, nastupiti) Čas do (da) se rodi (pojavi to) Sunce od svoga zapada (dok se ne rodi, dok se ne pojavi Sunce sa zapada). Pa kada se je rodilo (kada se rodi, tj. Kada se pojavi ono sa zapada), pa su vidjeli njega (pa vide njega) ljudi, vjerovali su (tj. vjerovaće oni tada) svi. Pa to je (to će biti u) vrijeme (kada) "..... neće koristiti (ni jednoj) duši (osobi) njezino vjerovanje (koja nije bila vjerovala otprije, ili (nije bila) stekla u svome vjerovanju (jedno, neko) dobro (djelo).....". I zaista ustaće (tj. nastaće, nastupiće) svakako Čas, a već su raširila (izvjesna) dva čovjeka odjeće dvije njih dvojice među njih dvojicom (tj. među sobom), pa neće napraviti njih dvojica međusobno kupoprodaju (za) njega (tj. za to haljinče, za tu odjeću), i neće (uspjeti) saviti (smotati) njih dvojica njega (haljinče, tu robu). I zaista ustaće (nastaće) svakako Čas (Smak svijeta), a već je otišao (izvjesni) čovjek sa mlijekom svoje deve (muzare pomuzavši je), pa neće okusiti njega (tj. mlijeko koje je pomuzao). I zaista ustaće (nastaće) svakako Čas (Smak svijeta), a on popravlja (doslovno: a on lijepi i začepnja blatom) svoj bunar, pa neće se napajati u njemu (tj. neće uspjeti piti iz njega). I zaista ustaće (nastaće, dogodiće se) svakako Čas, a već je (neko) podigao svoj zalogaj ka svojim ustima, pa neće (stići) okusiti njega."

(Ili: pa neće jesti, pojesti njega. Tako isto i kod spominjanja mlijeka izraz "fe la jat'amuhu" može se prevesti sa: pa neće jesti, pojesti njega.)

GLAVA:

Ko je volio (tj. Ko voli) susretanje Allaha (tj. sretanje, susret sa Allahom), volio je (tj. voli i) Allah njegovo susretanje.

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete od Enesa, od Ubadeta, sin Samita, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je volio susretanje Allaha (Ko voli susret sa Allahom), volio je Allah njegovo susretanje (voli i Allah s njim susret). A ko je mrzio susretanje Allaha (A ko mrzi, ne voli susret sa Allahom), mrzio je Allah njegovo susretanje (ne voli, mrzi i Allah susret s njim)." Rekla je Aiša, ili neka (od) njegovih žena:

"Zaista mi zaista mrzimo (svoju) smrt." Rekao je: "Nije (ti) to (to). A ali (tj. Nego izvjesni) vjernik kada je došla (tj. kada dođe) njemu (njegova) smrt, dadne se obradovati sa zadovoljstvom Allaha i Njegovom plemenitošću, pa nije (ni jedna) stvar draža (milija) k njemu od (onoga) što je pred njim, pa je volio (tj. pa voli, zavoli) susretanje Allaha, i volio je (tj. i voli) Allah njegovo susretanje. A zaista (svaki) nevjernik kada se je došlo (tj. prispjelo vrijeme smrti) njemu, dadne se obradovati (on) sa kaznom Allaha i Njegovim kažnjavanjem, pa nije (ni jedna) stvar mrža k njemu od (onoga) što je pred njime, mrzio je (tj. pa zbog toga nevjernik mrzi, zamrzi) susretanje Allaha, i mrzio je (i mrzi) Allah njegovo susretanje."

Skratio je njega (ovaj hadis) Ebu Davud i Amr (obojica pričajući ga) od Šubeta. A rekao je Seid od Katadeta, od Zurareta, od Sa'da, od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je volio susretanje Allaha, volio je Allah njegovo susretanje. A ko je mrzio susretanje Allaha, mrzio je Allah njegovo susretanje."

PRIČAO MI JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, izvijestio me je Seid, sin Musejbe, i Urvete, sin Zubejra, u (među nekim) ljudima od stanovnika (izvjesne) nauke (tj. od učenih, a to će reći-a to znači: među učenim ljudima) da je Aiša, žena (supruga) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekla:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) govori, a on je zdrav:

"Zaista ono nije se zgrabio (uzeo, tj. nije umro ni jedan) vjerovijesnik nikada do (da) vidi (dok ne vidi) svoje sjedište od raja, (a) zatim se njemu dadne izabrati (tj. dadne mu se da izabere da li će još živjeti, ili će da umre tada)." Pa pošto je sišao s njim (tj. pošto mu je sišao čas njegove smrti), a njegova glava je na mome stegnu, zanesvijestilo se je njemu (jedan) čas. Zatim se osvijestio (došao je k svijesti), pa je podigao (upro) svoj pogled ka (svojoj) tavanici (krovu, ili šišetima od sobe), zatim je rekao:

"Moj Bože! Druga najvišega (tj. Društvo najviše ja želim, odabirem sebi)!" Rekla sam: "Tada neće sebi odabrati (izabrati) nas." I znala (prepoznala) sam da je ono (da je to onaj) hadis koji je bio (kojeg je bio običaja da) priča nama za njega. Rekla je: Pa je bila to zadnja riječ (što) je govorio s njom (tj. što je izgovorio nju) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, njegov govori: "Moj Bože! Druga najvišega!"

GLAVA

opijenosti (tj. nesvjesnih i besvjesnih, teških stanja koja nastaju od, zbog vlastite) smrti (tj. pri umiranju).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ubejda sina Mejmuna, pričao nam je 'Isa, sin Junusa, od Umera, sina Seida, rekao je: Izvijestio me je Ibnu Ebu Mulejkete da je Ebu Amr Zekvan,

slobodnjak Aiše, izvijestio njega da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, bila (običaja da) govori:

Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio je (u takvome stanju pred smrt da je bila) pred njim kožna posuda (za vodu), ili drvena posuda (za mlijeko, dižva, rukatka), u njoj je voda. Sumnja Umer (da li je rečeno kožna posuda, ili je rečeno drvena posuda za mlijeko). Pa je počeo (on-Muhammed a.s. da) unosi (tj. stavlja) svoje dvije ruke u (tu) vodu, pa potire (tare) s njima dvjema svoje lice i govori:

"Nema božanstva osim Allah! Zaista za (čovjekovu) smrt su opijenosti (tj. smrt ima opijenosti - teška i besvjesna stanja)." Zatim je uspravio svoju ruku, pa je počeo (da) govori: "U druga najvišega (tj. U društvo najviše!)", dok se je zgrabio (uzeo, tj. dok je umro), i nagnula se je njegova ruka.

PRIČAO MI JE Sadekate, izvijestio nas je Abdete od Hišama, od njegovoga oca, od Aiše rekla je: Bili su (neki) ljudi od (izvjesnih) Beduina grubi, (i) dolaze Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa pitaju njega:

"Kada je (tj. Kada će biti) Čas?" Pa je bio (običaja da) gleda ka najmlađem (od) njih pa govori (pa rekne): "Ako živi (tj. Ako bude živio) ovaj, neće stići njega (njegova) starost do (da) ustane (nastane, dogodi se) na vas vaš čas." Rekao je Hišam: Misli (na) njihovu smrt.

(To će reći: "Prije nego ostari ovaj najmlađi između vas, vama će doći smrt, koja je vrlo teška, pred koju ćete zapadati u besvjesna stanja i poslije koje vas čeka sudnji dan.)

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Muhameda, sina Amra sina Halhaleta, od Ma'beda, sina Ka'ba sina Malika, od Ebu Katadeta, sina Rib'ije, Ensarije da je on bio (običaja da) priča da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prošao pokraj (jedne) dženaze (doslovno: da se poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, - našao u jednoj takvoj prilici da - se je pronijela pokraj njega jedna dženaza, tj. nosila sa mrtvacem), pa je rekao:

"Odmoran (smiren, tj. odmorio se je ovaj umrli) i odmorno se je od njega (smireno se je od njega)." Rekli su: "O poslaniče Allaha! Šta je (to značenja; Šta to znači) odmoran (odmoren, smiren) i odmoreno se je od njega?" Rekao je: "Rob vjernik (izvjesni, ili svaki) odmori se od zamaranja (te) ovozemnosti i njezinoga uznemirivanja (odlazeći prilikom smrti) ka milosti Allaha, moćan je i veličajan je. A rob grijешnik (svaki, ili izvjesni kada umre) odmore se od njega (Božiji izvjesni, ili svi) robovi, i zemlje (ili gradovi), i stabla i životinje."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Abdurabbiha (Abdu Rabbiha), sina Seida, od Muhameda, sina Amra sina Halhaleta, pričao mi je Ibnu Ka'b od Ebu Katadeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Odmoran i odmorno se je od njega. Vjernik (izvjesni, svaki) odmori se."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Abdullah, sin Ebu Bekra sina Amra sina Hazma, čuo je Enesa, sina Malika (da) govori: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Slijedi (svakoga) mrtvacu (mrtvoga) troje (do njegovoga groba). Pa se vrati dvoje, a ostaje (ostane) sa njim jedno. Slijede ga (Prati ga) njegova porodica, i njegovo imanje i njegov

rad (njegovo djelo)." Pa se vrati njegova porodica i njegovo imanje, a ostane njegov rad (njegovo djelo sa njim, uz njega)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Ejuba, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada je umro (tj. Kada umre) jedan (od) vas, izložilo se je (tj. izlaže se, pokazuje se) njemu njegovo sjedište (tj. mjesto na drugome svijetu - pokazuje mu se) jutrom i večerom (naveče): ili Vatra (pakao), i ili raj, pa se govori (njemu): "Ovo je tvoje sjedište (mjesto) dok se proživiš."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Dža'da, izvijestio nas je Šubete od Aameša, od Mudžahida, od Aiše rekla je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne psujte (ili: Ne grдите) umrle, pa (tj. jer) zaista oni su već dospjeli (stigli, došli) ka (onome) što su proturili naprijed."

GLAVA

puhanja (izvjesnoga) roga (tj. u rog, puhanja u rog).

Rekao je Mudžahid: "Essuru" (Assuru) je kao oblik (izvjesne) trube (borije). "..... zedžretun....." je (što i) "sajhatun": povik (uzvik, vrisak, vrlo žestoko i jako zapijevanje, kao na primjer zapijevanje i kukurikanje horoza, pijetla). A rekao je Ibnu Abbas: "..... ennakuru....." je (što i) "essuru" (assuru): rog. "..... erradžifetu....." je (to izvjesno) puhanje prvo, a "..... erradifetu....." je (to izvjesno) puhanje drugo.

(Doslovno izraz "erradžifetu" znači tresaćica, potresaćica, a "erradifetu" znači sajahaćica, sujahaćica, tj. koja jaši, dolazi odmah iza nekoga, ili ozadi nekoga.)

PRIČAO MI JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao mi je Ibrahim, sin Sa'da, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, i Abdurahmana Aaredža da su njih dvojica pričala njemu da je Ebu Hurejrete rekao:

Popsovala su se (Grdila su se nekakva) dva čovjeka: čovjek (jedan) od muslimana i (jedan) čovjek od Židova. Pa je rekao (taj) musliman: "Tako mi (Onoga) koji je odabrao Muhammeda nad (sve) svjetove." Pa je rekao (taj) Židov: "Tako mi (Onoga) koji je odabrao Musa-a (Mojsija) nad (sve) svjetove." Rekao je: Pa se je rasrdio (taj) musliman kod toga (tj. zbog toga), pa je ošamario lice (toga) Židova. Pa je otišao (taj) Židov ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvijestio njega za (ono, tj. o onome) šta je bilo od njegove stvari i stvari (toga) muslimana. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne činite boljim (odličnijim) mene nad Musa-a (nad Musaom), pa (jer) zaista ljudi će se onesvijestiti (ili: umrijeti na) sudnjem danu, pa će biti prvi ko će se (koji će se) osvijestiti, pa kada li je (a ono već) Musa uhvatač (tj. uhvatio se) za stranu 'Arša (Allahovoga prijestolja)! Pa neću znati (tj. Pa ne znam) da li je bio Musa u (među onima) ko se je (koji se je) zanesvijestio (ili: umro), pa se je osvijestio prije mene, - ili je bio od (onih) ko (tj. koje) je izuzeo Allah (tj. poštedio i zaštitio ih od toga zanesvješćivanja-onesvješćivanja, ili umiranja)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zanesvijestice (Onesvijestice) se (ti izvjesni) ljudi kada se zanesvijeste, pa cu biti prvi ko je ustao (tj. prvi ko ce, koji ce ustati), pa kada li je Musa uzimac za 'Arš (tj. a Musa se vec drzi za Arš)! Pa ne znam da li je bio (tj. da li ce biti on) u (među onima) ko se je zanesvijestio." Predao je njega (hadis) Ebu Seid od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Zgrabiti ce rukom (Zgrabiće u šaku, pesnicu) Allah Zemlju (na sudnjem danu).

(To znači prema nekim tumačenjima: Skupiće Allah Zemlju. Neki pak vele da to znači: Uništiće Allah Zemlju na sudnjem danu. Uglavnom, "kabeda jakbidu" znači doslovno: zgrabiti rukom, šakom, pesnicom.)

Predao je njega (ovaj govor i izraz "Zgrabiće rukom Allah Zemlju." - to je predao) Nafi' od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, pričao mi je Seid, sin Musejjeba, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zgrabiće (rukom, u ruku, u šaku) Allah Zemlju i saviće (savijaće, smotaće) nebo sa Svojom (Svojom) desnicom, zatim ce reći:

"Ja sam (istiniti, pravi) vladar (vladalac). Gdje su vladari Zemlje?"

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Halida, od Seida, sina Ebu Hilala, od Zejda, sina Eslema, od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Biće Zemlja sudnjega dana (tj. na sudnjem danu kao) jedan hljeb (tj. kao jedan somun, lepinja, pogača), prevrće je (prevrćaće je) Silni (Allah) sa Svojom rukom kao što prevrće jedan (od) vas svoj hljeb u (na svome) putovanju, (kao) počašćenje (ugošćenje) za stanovnike raja."

("Nuzulun" je ono što se pripravi za gosta. Neki ovaj hadis tumače doslovno, pa kažu da će Zemlja stvarno biti hljeb koji će služiti kao hrana onima koji će u raj, ali taj hljeb će oni jesti prije nego dospiju u raj, dok još budu stajali za vrijeme polaganja računa za svoja djela na sudnjem danu.)

Pa je došao (jedan) čovjek od (medinenskih-medinskih) Židova pa je rekao: "Blagoslovio Milosrdni (Svemilosni Allah) na tebe, o Ebul-Kasime! Zar neću izvijestiti tebe (tj. Da, Pazi, izvijestiću te) za počašćenje (tj. o počašćenju, hrani, jelu) stanovnika raja sudnjega dana (tj. na sudnjem danu)?" Rekao je: "Da (tj. Deder reci!)." Rekao je (taj Židov): "Biće Zemlja jedan hljeb." Kao što je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio (tako reče i taj Židov). Pa je pogledao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k nama, zatim se je nasmijao čak (da) su se pokazali njegovi umnjaci (najkrajnji kutnji zubi). Zatim je rekao (onaj Židov): "Zar neću izvijestiti tebe za njihov začim (tj. o njihovom začinu, prismoku, o onome što se jede uz hljeb, sa hljebom)?" Rekao je: "Njihov začim (prismok, umak) su balam i riba." Rekli su: "A šta je ovo (tj. šta je to balam)?" Rekao je: "Vo (bik) i riba. Jest će (Ješće)

od viška (povećanja, komada koji će visiti na dijelu) jetre njih dvoga (ješće) sedamdeset hiljada (tisuća osoba)."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, izvijestio nas je Muhamed, sin Džafera, pričao mi je Ebu Hazim, rekao je: Čuo sam Sehla, sina Sa'da, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Skupiće se ljudi sudnjega dana na (jednoj) zemlji bijeloj, subjeloj (tj. koja nije sasvim bijela - a neki vele da "afrau" znači čisto bijela), kao pogača čistoga (hljeba, od prosijanoga brašna)."

Rekao je Sehl, ili (neko drugi) osim njega: Nije u njoj (tj. na njoj - na toj zemlji nikakav) znak (oznaka, obilježje, putokaz ni) za jednoga (čovjeka, tj. ni za koga, nikome).

GLAVA:

Kako je skupljanje (na sudnjem danu, tj. Kako će to biti)?

(O čemu se radi, vidjeće se iz hadisa.)

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb od Ibnu Tavusa, od njegovoga oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Skupiće se (tj. Proživjeće se) ljudi na tri pravca (stanja, tj. u tri skupine, grupe: jedna je onih koji idu želeći strahujući, i (druga je skupina onih koji su takvi da) dvojica su na (jednoj) devi, i trojica na devi, i četvorica na devi i desetorica na devi (jednoj se izmjenjuju, smjenjuju). I skupiće (sakupiće) se njihov ostatak (tj. treća skupina koja će biti u ovakvom stanju položaju:) Vatra pravi podnevni odmor sa njima gdje su pravili (tj. gdje prave) podnevni odmor (oni), i noćiva sa njima gdje su noćili (gdje oni noćivaju), i osvanjiva sa njima gdje su (oni) osvanuli i omrknjiva (omrkne ona) sa njim gdje su omrkli (gdje oni omrknu)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Junus, sin Muhameda, Bagdadija, pričao nam je Šejban od Katadeta, pričao nam je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek rekao:

"O vjerovijesniče Allaha! Kako će se skupiti (sakupiti, tj. proživjeti izvjesni, ili svaki) nevjernik na svome licu (da ide ne sudnjem danu)?" Rekao je (Muhammed a.s.): "Zar nije (Onaj) koji je dao ići njemu (tj. koji je dao sposobnost njemu - čovjeku nevjerniku - da ide, hoda) na (svoje) dvije noge u (toj) ovozemnosti - (zar taj Uzvišeni Allah nije) moćan na (to) da dadne ići njemu na svome licu sudnjega dana (tj. da ide nevjernik na svome licu na sudnjem danu)?" Rekao je Katadete: "Da, tako mi moći (ili: tako mi časti) našega Gospodara."

PRIČAO NAM JE Alija, pričao nam je Sufjan, rekao je Amr: Čuo sam Seida, sina Džubejra; čuo sam Ibnu Abbasa, čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista vi ste susretači (vi ćete sresti) Allaha (bivši vi - i bićete) bosi, goli, pješaci, neobrezani (neosunećeni)." Rekao je Sufjan: Ovo je od (onoga) što brojimo (smatramo) da je Ibnu Abbas čuo njega od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Amra, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) predikuje na (svojoj) govornici (i da) govori: "Zaista vi ste susretači Allaha (tj. vi ćete susresti Allaha u takvome stanju bivši vi - a vi ćete biti) bos, goli, neobrezani."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Mugireta, sina Nu'mana, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa rekao je:

Ustao je u (među) nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) predikuje, pa je rekao:

"Zaista vi ste skupljeni (vi ćete biti sakupljeni, tj. bićete vi proživljeni na sudnjem danu) bos, goli." "..... kao što smo počeli prvo stvaranje, povrat ćemo (ponovićemo) ga.....", ajet (taj vidi). "I zaista prvi (od svih) stvorenja (što) će se obući (zaodjenuti na) sudnjem danu je Ibrahim. I zaista ono dovesti će se (neki) ljudi od moje sljedbe, pa će se uzeti sa njima (na stranu) vlasnicu (te) ljevice (tj. pa će se oni povesti lijevo, a to znači: povesti će se oni u pakao). Pa ću reći:

"O moj Gospodaru! Moji drugarčići (druškani su ovo)!" Pa će reći Allah: "Zaista ti nećeš znati (tj. ti ne znaš za ono) što su proizveli (tj. šta su radili novo koje nije bilo dobro) poslije tebe." Pa ću reći kao što je rekao (tj. kao što će reći i izvjesni Allahov) rob dobri:

"..... i bio sam nad njima svjedok dok sam trajao (postojao) u (među) njima....." do Njegovoga govora: "..... mudar.". Rekao je: Pa će reći: "Zaista oni nisu prestali (biti) vraćajući (sebe) na svoje pete (tj. Zaista oni su neprestano bivali poslije tebe odmetnici od Islama, vraćajući se oni u idolopoklonički način života ubijajući se i ratujući međusobno)."

PRIČAO NAM JE Kajs, sin Hafsa, pričao nam je Halid, sin Harisa, pričao nam je Hatim, sin Ebu Sagireta, od Abdullaha, sina Ebu Mulejketa rekao je: Pričao mi je Kasim, sin Muhameda sina Ebu Bekra, da je Aiša rekla: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Skupićete se (Sakupićete se) bos, goli, neobrezani." Rekla je Aiša: Pa sam rekla: "O poslaniče Allaha! Ljudi i žene gledaće neki (od) njih ka nekima." Pa je rekao: "Stvar je žešća (tj. teža) od (toga) da zabrine njih to."

(Dakle: Situacija će tada biti tako teška, strašna, da neće nikome biti ni na kraj pameti da bi neko u nekoga gledao.)

PRIČAO MI JE Muhammed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, od Amra, sina Mejmuna, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je: Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednoj) kupoli, pa je rekao:

"Da li se zadovoljavate (zadovoljate) da budete četvrtina stanovnika raja?" Rekli smo: "Da." Rekao je: "Zadovoljate (Zadovoljavate li) se da budete trećina stanovnika raja?" Rekli smo: "Da." Rekao je: "Da li se zadovoljate (Da li se zadovoljavate) da budete polovina stanovnika raja?" Rekli smo: "Da." Rekao je: "Tako mi (Allaha) koji je (taj što je) duša Muhammeda u Njegovoj ruci zaista ja zaista se nadam da budete (da ćete biti) polovina stanovnika raja. A to (ti) je da je raj (takav da) neće unići (u) njega (niko drugi) osim duša muslimanka-muslimanska (osoba muslimanka-muslimanska, duša, osoba koja je predana Allahu). A niste vi u (među) stanovnicima (toga) idolopoklonstva (ni u kakvom drukčijem omjeru) osim kao (izvjesna) dlaka bijela u (na) koži (izvjesnoga) vola (bika) crnoga, ili kao (izvjsna) dlaka crna u (na) koži (izvjesnoga) vola crvenoga."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je moj brat od Sulejmana, od Sevra, od Ebul-Gajsa, od Ebu Hurejreta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Prvi ko će se (koji će se) pozvati sudnjega dana (tj. na sudnjem danu) je Adem. Pa će se međusobno vidjeti (gledati, suočiti, ili zgledati) njegovo potomstvo. Pa će se reći (govoriti): "Ovo je vaš otac Adem." Pa će reći (Adem ka Uzvišenome Allahu): "Dvoodazov Tebi! I dvije sreće Tvoje (su, Uzvišeni Bože, tj. i Ti jedini daješ dvije sreće: sreću zemaljsku i sreću na drugome svijetu, vječnome svijetu, sreću nebesku)!" Pa će reći (Uzvišeni Allah): "Izvedi poslanstvo (tj. pripadnike) pakla iz svoga potomstva." Pa će reći (Adem): "O moj Gospodaru! Koliko (da) izvedem?"

(Doslovno "ahredže" znači: dati izaći, izvaditi, ali ovdje mi se čini prikladniji izraz "izvesti".)

Pa će reći (Uzvišeni Allah): "Izvedi iz svake stotine devedeset i devet." Pa su rekli: "O poslaniče Allaha! Kada se je uzelo (tj. Kada se uzme) od nas iz (od) svake stotine devedeset i devet, pa šta to ostaje od nas?" Rekao je: "Zaista moja sljedba u (među svima) sljedbama je kao (izvjesna) bijela dlaka u (tj. na izvjesnome) crnome volu (doslovno: kao dlaka bijela u volu crnome)."

GLAVA

Njegovoga govora, moćan je i veličajan je: "..... zaista tresenje (potres) Časa je (jedna) stvar velika.", "Približila se je (izvjesna) približivačica (tj. čas propasti svijeta i čas sudnjega dana).", "Približilo se je (ili: Približava se izvjesni) čas."

(Pod izvjesnim časom misli se čas smaka svijeta i čas sudnjega dana nakon smaka svijeta i proživljenja poslije smaka svijeta. Ta oba časa će biti u budućnosti, a sve što će da bude to je blizu, ono se približava. Čas smaka svijeta i čas sudnjega dana u prevodu na većini mjesta prevodilac je pisao sa velikim početnim slovom "Čas" da ne bi morao pisati i prevoditi sa izrazom "izvjesni čas".)

PRIČAO MI JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Džerir od Aameša, od Ebu Saliha, od Ebu Seida rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Govori (tj. Govoriće, reći će) Allah: "O Ademe!" Pa će reći (Adem): "Dvoodazov Tebi! I dvije sreće Tvoje! I (svako) dobro je u Tvojim dvjema rukama." Rekao je: Reći će: "Izvedi poslanstvo (tj. pripadnike) Vatre!" Rekao je (tj. Reći će): "A šta je poslanstvo Vatre?" Rekao je (tj. Reći će): "Od svake hiljade devet stotina devedeset i devet." Pa to je (momenat) kada (će da) osijedi (svaki) mladi (čovjek, tj. kada će osijediti dijete) i staviće (tj. rodiće) svaka posjednica tereta svoj teret (tj. svaka trudna žena svoje breme u maternici), i vidiš (sve,

ili: izvjesne) ljude pjane, a nisu oni sa pjanima (tj. a nisu oni pjani), a ali (tj. nego) kazna Allaha je žestoka."

Pa je to bilo žestoko (teško) na njih (tj. njima - drugovima Muhammeda a.s.), pa su rekli:

"O poslaniče Allaha! Koji (od) nas je taj (izvjesni) čovjek (između hiljade)?" Rekao je: "Obradujte (tj. Obradujte se), pa (tj. jer) zaista Je'džudža i Me'džudža (od Goga i Magoga) je hiljada, a od vas je (jedan) čovjek." Zatim je rekao: "Tako mi (Allaha) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista ja zaista (ću da) budem pohlepan da budete (vi) trećina stanovnika raja." Rekao je: Pa smo zahvalili Allahu i veličali smo. Zatim je rekao: "Tako mi (Allaha) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista ja zaista (ću da) budem pohlepan da budete polovina stanovnika raja. Zaista primjer vas u (među svima) sljedbama (ili: među svima narodima) je kao primjer (izvjesne) dlake bijele u (na) koži (izvjesnoga) vola crnoga, ili (izvjesna) crta (ili biljeg, beleg, mladež) u podlaktici (tj. prednjoj nozi izvjesnoga) magarca."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Zar neće misliti (tj. Zar ne misle) ti (takvi) da su oni proživljeni (tj. da će biti oni proživljeni). Za (jedan) dan velik. Dana (tj. U danu kada će da) ustanu (ili: da stoje svi) ljudi za (zbog) Gospodara (svih) svjetova."

A rekao je Ibnu Abbas (u vezi tumačenja kur'anskoga teksta) "..... i presjekli su se sa njima (tj. u njih njihovi) uzroci.", rekao je (da to znači): (njihova) spajanja (tj. njihove veze, povezanosti) u (toj) ovozemnosti.

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Ebana, pričao nam je 'Isa, sin Junusa, pričao nam je Ibnu Avn od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (u vezi tumačenja ajeta): "Dana (kada) ustanu (stanu svi) ljudi za Gospodara (ili: zbog Gospodara svih) svjetova.", rekao je:

"Ustaće (ili: Staće, stajaće) jedan (od) njih u svomu znoju ka polovini (tj. do polovine) svoja dva uha."

PRIČAO MI JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao mi je Sulejman od Sevra, sina Zejda, od Ebu Gajsa (Ebul-Gajsa), od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Znojiće se (izvjesni) ljudi sudnjega dana (na sudnjem danu) čak (da će da) ode njihov znoj u zemlju (u tlo) sedamdeset aršina, i zauzdavaće ih čak (da će da) dopire njihovim ušima (tj. do njihovih ušiju)."

GLAVA

(izvjesne) odmazde sudnjega dana (na sudnjem danu).

A ona (tj. on - sudnji dan) je (u Kur'anu nazvan još ovim imenom i izrazima): "el-hakkatu", zato (što je) zaista u njemu (prava, istinita) nagrada i istinite stvari. "El-hakkatu" i

"el-hakkatu" je jedno. I (još su nazivi za sudnji dan) "el-kari'atu", i "el-gašietu" i "essahhatu". A "ettegabunu" (koji je izraz, takođe, jedan od naziva za sudnji dan) je varanje stanovnika raja stanovnike Vatre.

("Ettegabunu", i "el-gabnu" i "gabnun" je varanje nekoga u kupoprodaji na taj način što mu se otkupi roba ispod cijene ili mu se proda svoja roba iznad obične cijene. Od toga je uzet naziv za sudnji dan i nazvat je, nazvan je imenom "jevmut-tegabuni", kao da su stanovnici raja prevarili stanovnike pakla prodavši im pakao za raj.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao mi je Šekik (Šeqiq), rekao je: Čuo sam Abdullaha (Mesudovoga), rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Prvo što (će da) se sudi među (svima) ljudima je za (njihove) krvi (tj. za njihova ubojstva)."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko je (takav da) je bila kod njega (neka) krivda (nasilje, nepravda, nepravednost) za njegovoga brata (tj. Ko je učinio nešto našao, nepravdo svome bratu), pa neka se odriješi (riješi) njemu od nje (tj. neka se nagodi i naravna s njime u vezi nje - te krivde, nepravde, nasilja, nepravilnosti), pa (jer) zaista ono nije (nema) tude (tu, tj. na sudnjem danu nikakav) zlatnik, a ni srebrenjak, (pa zato neka se nagodi s njime sada) od prije (tj. prije nego što dođe dan kada će se morati vršiti nagodba tako) da se uzme za njegovoga brata (tj. njegovome bratu) od njegovih lijepih (djela nagrada, pa se s tom nagradom plati ta nepravda). Pa ako nije bilo za njega (tj. A ako nije bilo u njega nikakvih djela) lijepih (dobrih), uzelo se je (tj. uzeće se) od loših (djela) njegovoga brata, pa su se bacili (tj. pa će se baciti ta loša djela) na njega (da bi na taj način platio svome bratu nepravdu što će ga rasteretiti nekih njegovih loših djela primajući ih na sebe)."

PRIČAO MI JE Salt, sin Muhameda, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a (u vezi ajeta:) "I iščupali smo (tj. Iščupaćemo ono) što je u njihovim prsima od mržnje.....", rekao je (Jezid): Pričao nam je Seid od Katadeta, od Ebul-Mutevekkila Nadžije da je Ebu Seid Hudrija, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Spasiće se (svi) vjernici od Vatre (tj. Preći će svi preko mosta iznad pakla i neće oni pasti u vatru pakla), pa će se zadržati (oni) na (jednome) mostu između raja i Vatre, pa će se naravnati (okajati, izvršiti odmazda) za neke (od) njih od nekih (za neke) krivde (nasilja, nepravde koje) su bile među njima u (toj) ovozemnosti. Te kada su se sredili i (kada su) očistili se, dozvolilo se je (tj. dozvoliće se) njima u ulazak (tj. za ulaženje, ulazak u taj) raj. Pa tako mi (Allaha) koji je (Taj što je) duša Muhammeda u Njegovoj ruci, zaista jedan (od) njih je napućeniji za svoj stan u raj u od njega za svoj stan (koji) je bio u (toj) ovozemnosti (tj. jedan od njih će bolje znati i biti upućen u to koje, koji je njegov stan u raj u nego što zna koje, koji je njegov stan u ovozemnosti)."

GLAVA:

Kome se je uklesavao (tj. u tančine, do temelja, u dlaku izvodio njegov) obračun, kaznio se je (tj. Na sudnjem danu kome se bude vršio obračun u tančine i u dlaku, taj će se kazniti, biće kažnjen).

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Musa-a, od Usmana, sina Esveda, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko (bude u takvoj prilici na sudnjem danu da) se je uklesavao (njemu njegov) obračun, kaznio se je (kazniće se)." Rekla je: Rekla sam: "Zar nije (tako da) govori (u Kur'anu) Allah, uzvišen je: "Pa obračunavaće se (on jednim) obračunom laganim (lakim).", (zar se to ne kaže u Kur'anu)?" Rekao je: "To (ti) je (izvjesno) izlaganje (predočenje, prikazivanje, a to nije obračun u dlaku, u sitnicu)."

PRIČAO MI JE Amr, sin Alije, pričao nam je Jahja od Usmana, sina Esveda: Čuo sam Ibnu Ebu Mulejketa rekao je: Čuo sam Aišu, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Čula sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (tj. da kaže slično onome što je navedeno u prednjem hadisu). A slijedio je njega (Usmana Esvedovoga) Ibnu Džurejdž i Muhamed, sin Sulejma, i Ejjub i Salih, sin Rustema, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Ishak, sin Mansura, pričao nam je Revh, sin Ubadeta, pričao nam je Hatim, sin Ebu Sagireta, pričao nam je Abdullah, sin Ebu Mulejketa, pričao mi je Kasim, sin Muhameda, pričala mi je Aiša da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nije (ni) jedan (čovjek koji) se obračunava (tj. koji se bude obračunavao u sitnice na) sudnjem danu (u drukčijem položaju) osim (u takvome da) je propao (tj. da će propasti)." Pa sam rekla: "O poslaniče Allaha! Zar nije već rekao Allah, uzvišen je: "Pa što se tiče (onoga) kome se je dao (tj. kome se dadne) njegova knjiga u njegovu desnicu. Pa (on) će se obračunavati obračunom laganim (lakim)." (Zar to nije rekao u Kur'anu)?" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Samo je to (tj. To ti je samo izvjesno) izlaganje (prikaz). I nije (ni) jedan (čovjek kome) se uklesava (tj. kome se u sitnice izvrši njegov) obračun (na) sudnjem danu (u drukčijem položaju) osim (u takvome da) se je kaznio (tj. da će se kažnjavati, kazniti)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Muaz, sin Hišama, pričao mi je moj otac od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. - H - A pričao mi je Muhamed, sin Mamera, pričao nam je Revh, sin Ubadeta, pričao nam je Seid od Katadeta, pričao nam je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio (običaja da) govori:

"Doći će se sa (izvjesnim) nevjernikom (tj. Dovesti će se izvjesni nevjernik na) sudnjem danu, pa će se govoriti (reći će se) njemu:

"Da li si vidio (tj. mislio, a to znači: Šta misliš) da je bilo tebi (da sada imaš) napunjenost Zemlje zlatom (tj. da ti je puna Zemlja zlata) da li bi bio (ti takav da to sve dadneš da - da li bi sve to dao da) otkupiš sebe s njim (tim zlatom)?" Pa će reći: "Da." Pa će se reći njemu: "Već si bio (u takvoj prilici da) se je pitalo (tražilo) tebi (od tebe ono) što je ono lakše od toga."

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao mi je Aameš, pričao mi je Hajsemete od Adija (Adijja), sina Hatima, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema od vas od nijednoga (tj. ni jednoga da će proći drukčije) osim (tako), a govoriće (tj. osim tako da će govoriti) njemu Allah (na) sudnjem danu (izravno, razgovaraće s njim neposredno), (i) nije (i neće biti) između Allaha i između njega (nikakav) tumač (prevodilac). Zatim (će svaki od vas da) gleda (pogleda, razgleda), pa neće vidjeti (ni jednu) stvar (ništa) pred njim (tj. ispred sebe). Zatim (će neki od vas da) gleda između svoje dvije ruke (tj. preda se, ispred sebe), pa (će da) izađe u susret njemu Vatra. Pa ko je mogao (tj. Ko može) od vas da se čuva Vatre, i da sa polovinom datule (tj. makar sa polovinom datule da pomogne nevoljniku, pa neka to učini da bi ga to dobro djelo zaklonilo od Vatre)." Rekao je Aameš: Pričao mi je Amr od Hajsemeta, od Adijja, sina Hatima, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čuvajte se Vatre!" Zatim se je okrenuo i zakrenuo se je, zatim je rekao: "Čuvajte se Vatre!" Zatim se okrenuo i zakrenuo se tri puta, čak smo mislili da on gleda k njoj, zatim je rekao: "Čuvajte se Vatre, i da sa polovinom datule (to učinite). Pa ko nije našao (ni to), pa sa (jednom) riječi lijepom (neka to učini)."

GLAVA:

Ulazi (tj. Unići će u) raj sedamdeset hiljada (osoba) bez obračuna (tj. bez polaganja računa, bez obračuna).

PRIČAO NAM JE 'Imran, sin Mejsereeta, pričao nam je Ibnu Fudajl, pričao nam je Husajn. A pričao mi je Esid, sin Zejda, pričao nam je Hušejm od Husajna rekao je: Bio sam kod Seida, sina Džubejra, pa je rekao: Pričao mi je Ibnu Abbas, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Izložile su se na mene sljedbe (tj. Prikazane su mi sljedbe, narodi svih Božijih vjerovijesnika). Pa je uzeo (tj. počeo izvjesni, neki) vjerovijesnik (Božiji da) prolazi, (a) sa njim je (izvjesna) sljedba (njegova, tj. narod, množina, mnoštvo ljudi). A (neki, izvjesni) vjerovijesnik prolazi, (a) sa njim je (izvjesna, jedna) nekolicina. A (neki) vjerovijesnik prolazi, (a) sa njim (njegovih) deset (pristalica, sljedbenika). A (neki) vjerovijesnik prolazi, (a) sa njim je (njegovih) pet (sljedbenika svega). A (neki) vjerovijesnik prolazi, sam on (dakle, bez ijednoga sljedbenika). Pa sam pogledao, pa kada li (jedna) crnina (tj. masa, množina) mnoga (mnogobrojna). Rekao sam: "O Džibrile! Ovi su moja sljedba!" Rekao je: "Ne, a ali (tj. Ne, nego) pogledaj ka (tome) obzoru (horizontu)." Pa sam pogledao, pa kada li (jedna) crnina mnoga! Rekao je: "Ovi su tvoja sljedba, i ovih sedamdeset hiljada pred njima su (ti takvi što) nema obračuna na njih, i nema kazne (nikakve njima)." Rekao sam: "A zašto?" Rekao je: "Bili su (takvi da) se neće pržiti (tj. da se ne prže usijanim željezom u svrhu liječenja), i neće tražiti (ne traže) naučavanje (odbrojavanje nerazumljivim riječima u svrhu liječenja), i neće zloslutiti (i ne zloslute po letu ptica) i na svoga Gospodara se oslanjaju." Pa je ustao k njemu 'Ukašete (Ukkašete), sin Mihsana, pa je rekao:

"Moli Allaha da učini mene od njih!" Rekao je: "Moj Bože! Učini ga od njih." Zatim je ustao k njemu (jedan) čovjek drugi, (i) rekao je: "Moli Allaha da učini mene od njih." Rekao je: "Pretekao je tebe s njom (za nju - za tu molitvu, molbu) 'Ukkašete."

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije rekao je: pričao mi je Seid, sin Musejjeba, da je Ebu Hurejrete pričao njemu, rekao je: Čuo sam Poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ulazi (tj. Unići će u raj) od moje sljedbe (jedna) skupina (grupa), oni su (biće ih) sedamdeset hiljada, (i) sijaju (sjaje) njihova lica sjajenjem (kao sjaj) Mjeseca (u) noći uštapa (u noći punoga mjeseca)." I rekao je Ebu Hurejrete: Pa je ustao 'Ukkašete, sin Mihsana, Esedija (i) podiže (tj. podižući on jedan) ogrtač na njemu (na sebi), pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Moli Allaha da učini mene od njih." Rekao je: "Moj Bože! Učini ga od njih!" Zatim je ustao (jedan) čovjek od Pomagača pa je rekao: "O poslaniče Allaha! Moli Allaha da učini mene od njih." Pa je rekao: "Pretekao je tebe 'Ukkašete."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Ebu Gassan, pričao mi je Ebu Hazim od Sehla, sina Sa'da, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ulazi (unići će) svakako (u) raj od moje sljedbe sedamdeset hiljada - ili sedam stotina hiljada - sumnjao je (Ebu Hazim u) jednu (cifru od) njih dvije (u jednu od te dvije cifre), (i) unići će oni) uhvativši se međusobno (tj. držeći se međusobno), uzimač je neki (od) njih za nekoga, čak (će da) uniđe prvi (od) njih i zadnji (od) njih (u) raj (skupa, istodobno), a lica njihova su na svjetlu (sjaju) Mjeseca (u) noći uštapa."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je moj otac od Saliha, pričao nam je Nafi' od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada su unišli (tj. Kada uniđu) stanovnici raja (u) raj i stanovnici Vatre (u) Vatru, zatim (će da) ustane (tj. ustaće jedan) dozivač (objavljivač) među njima (koji će reći): "O stanovnici Vatre! Nema smrti!" i: "O stanovnici raja! Nema smrti! Vječno bivanje (boravljenje je svakome u tom stanju u kome se sada nalazi)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Govori (će) se za stanovnike raja (tj. Reći će se njima): "Vječno bivanje (boravljenje je vama tude), nema smrti. I za stanovnike Vatre (tj. I njima će se reći): "Vječno bivanje (boravljenje je vama tude) nema smrti."

GLAVA

opisa raja i Vatre.

A rekao je Ebu Seid: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Prvo jelo (hrana što će da) jedu njega stanovnici raja je povećanje jetre (jedne) ribe (tj. neki komad uvećan, povećan, koji visi na jetri ribe neke između riba)."

"..... adnin.....", je (što i) "huldin": vječnosti ("huldun" je vječnosti). "Adentu bi erdin" je (što i) "ekamtu": boravio sam (tj. stanovao sam - prema tome: "adentu bi erdin": boravio sam u zemlji). I od njega (i izraz) "el-ma'dinu": rudnik (jer tu ruda, zlato i dragulji borave,

stanuju, nalaze se od uvijek, odavno). U rudniku istine - (to) je (što i) u mjestu nicanja (rastenja, rasta) istine.

(Doslovno izraz "fi ma'dini sidkin" znači: u mjestu vječnoga bivanja istine. A izraz "u mjestu vječnoga bivanja istine" sličnoga je značenja sa izrazom "fi mak'adi sidkin: u mjestu sjedenja istine", a ovaj se izraz nalazi u Kur'anu u jednome ajetu koji se nalazi poslije ajeta koji govori da će bogobožni biti u rajskim vrtovima. Ovdje je izraz "fi ma'deni sidkin" protumačen sa izrazom "fi menbiti sidkin", a to znači: u mjestu nicanja istine.)

PRIČAO NAM JE 'Usman, sin Hejsema, pričao nam je 'Avf od Ebu Redža-a, od 'Imrana, sina Husajna, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nadnio sam se (Nadkućio sam se) u raj, pa sam vidio najviše njegovoga stanovništva (njegovih stanovnika da) su siromašni (vjernici). I nadnio sam se u Vatru (tj. nad pakao), pa sam vidio najviše njenih stanovnika (da) su (izvjesne) žene."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ismail, izvijestio nas je Sulejman Tejmija od Ebu Usmana, od Usameta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Stao sam (Stajao sam) na vratima raja, pa je bila općenitost (tj. opći sastav onih) ko je unišao (u) njega - (bili su izvjesni) bijednici. A vlasnici (izvjesnoga) udjela (u dobru, tj. A bogataši, imućnici) su zadržani, osim (slučaja toga) da su vlasnici Vatre (tj. stanovnici pakla između bogataša i) već se je zapovjedilo za njih ka Vatri (da se upute). I stao (stajao) sam na vratima Vatre, pa kada li je općenitost (onih lica) ko je unišao (u) nju - žene (izvjesne žene)."

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Umer, sin Muhameda sina Zejda, od svoga oca da je on pričao njemu od Ibnu Umera rekao je (Ibnu Umer): Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada su postali (tj. Kada dopru, stignu) stanovnici raja ka raju i stanovnici Vatre ka Vatri, doći će se sa smrti (smrću, tj. dovesti će se smrt tako) čak (da će da) se učini (tj. postavi) između raja i Vatre, zatim (će da) se zakolje (smrt), zatim (će da) doziva (jedan) dozivač:

"O stanovnici raja! Nema smrti! O stanovnici Vatre! Nema smrti!" Pa će sebi povećati stanovnici raja (jednu veliku) radost ka svojoj radosti (tj. uz svoju radost dotadašnju), i povećaće sebi stanovnici Vatre (jednu veliku žalost) žalostenje ka svome žalostenju (tj. uz svoju žalost dotadašnju)."

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Malik, sin Enesa, od Zejda, sina Eslema, od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah (će da) rekne stanovnicima raja: "O stanovnici raja!" Govore (Reći će oni): "Dvoudazov Tebi, naš Gospodar! I dvije sreće Tvoje (su)!" Pa (će da) govori (rekne): "Da li ste bili zadovoljni (tj. Da li ste zadovoljni vi sada)?" Pa (će da) govore: "A šta je nama (da) ne budemo zadovoljni (A kako da ne budemo zadovoljni), a već si darovao (dao) nama (ono) što nisi darovao (ni) jednome (tj. nikome) od Tvojih (Svojih) stvorenja." Pa (će da) govori (da rekne):

"Ja darujem (dajem) vama vrijednije od toga." Rekli su (tj. Reći će oni): "O moj (naš) Gospodaru! A koja stvar je (A šta je) vrijednije od toga?" Pa (će da) govori: "Smiještam (tj. Spuštam) na vas Svoje zadovoljstvo, pa se neću rasrditi na vas poslije njega nikada."

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, sin Amra, pričao nam je Ebu Ishak od Humejda rekao je: Čuo sam Enesa (da) govori:

Pogodio se (Pogođen je, Poginuo je) Harisete (na) dan Bedra, a on je dječak, pa je došla njegova majka ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekla:

"O poslaniče Allaha! Već si upoznao stupanj (stepen) Hariseta od mene! Pa ako bude (tj. ako će biti on) u raju, strpiću se i računacu sebi (na Allahovu nagradu). A ako bude (tj. ako će biti njegovo boravište ta) druga (kuća, tj. pakao), vidjećeš šta (ću da) napravim." Pa je rekao: "Teško tebi! A zar si izgubila pamet (zar si umno poremetila)?! A zar je vrt jedan (jedna bašča) on (tj. Zar je raj jedan vrt, jedna bašča)?! Zaista on je (sastavljen od) mnogo vrtova, i zaista on (tvoj sin) je zaista u vrtu Firdevsa."

(Firdevs je najviši dio raja. Izraz "firdevsun" tumači se na više načina sa jezične strane. Neki kažu da to znači vrt u kojem su vinogradi i drveće. Drugi kažu da to znači dolina u kojoj rastu razne vrste bilja. Treći kažu da to znači širina, prostranstvo.)

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Eseda, izvijestio nas je Fadl, sin Musa-a, izvijestio nas je Fudajl od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Što je između dva ramena (izvjesnoga) nevjernika je idenje (tj. putovanje, hod) tri dana za (izvjesnoga) jahača žurioca (za brzoga jahača)."

(To jest: Tijelo izvjesnoga nevjernika u paklu biće toliko veliko da će od kraja jednoga njegovog ramena do kraja drugoga njegovoga ramena imati šta da putuje brzi jahač tri dana. Veli se da će se njihova tijela uvećati da bi veću kaznu mogla trpiti. Jedni opet kažu da će im tijela narasti i podbuhnuti od teškoga i mnogoga kažnjavanja.)

Rekao je: A rekao je Ishak, sin Ibrahima: Izvijestio nas je Mugirete, sin Selemeta, pričao nam je Vuhejb od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista u raju je zaista (jedno) stablo, ide (izvjesni) jahač u (tj. po) njegovome hladu (sjeni) stotinu godina, (i) neće presjeći nje (te sjene, tj. neće preći te sjene, neće izaći iz sjene toga stabla)." Rekao je Ebu Hazim: Pa sam pričao za njega (tj. za ovaj hadis) Nu'manu, sinu Ebu Ajjaša, pa je rekao (Nu'man): Pričao mi je Ebu Seid od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista u raju je zaista (jedno) stablo, ide (izvjesni) jahač (izvjesnoga konja), plemenitoga, utanjenoga, žurećega (tj. brzoga) stotinu godina, (pa) ne presječe nju (tu sjenu, tj. ne pređe to stablo i njegovu sjenu)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Abdulaziz od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista unići će svakako (u) raj od moje sljedbe sedamdeset - ili sedam stotina - hiljada, (a) neće znati (tj. ne zna) Ebu Hazim koji (broj od) njih (od ta) dva (je taj što) je rekao

(njega Sehl), uhvatači međusobno (su oni, tj. ti što će unići u raj, uhvatiće se, držaće se međusobno), uzimač je neki (od) njih nekoga (od njih), (i) neće unići prvi (od) njih do (da) uniđe (dok ne uniđe) zadnji (od) njih, (a) njihova lica su na slici (tj. u obliku, poput) Mjeseca (u) noći uštapa."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Abdulaziz od svoga oca, od Sehla, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista stanovnici raja zaista (će da) međusobno viđaju (tj. gledaju, promatraju izvjesne) sobe u raju kao što međusobno viđate (gledate, promatrate vi izvjesnu) zvijezdu u (na) nebu (sada na ovome svijetu)." Rekao je moj otac: Pa sam pričao Nu'manu, sinu Ebu Ajjaša, pa je rekao: Očitujem (Svjedočim) zaista (da) sam čuo Ebu Seida (da to) priča i povećava u njemu (u tom pričanju):

"..... kao što (vi) viđate (gledate, promatrate) međusobno (izvjesnu) zvijezdu zalazeću (koja zalazi, nestaje, odlazi) u (izvjesnome) obzoru istočnome i zapadnome."

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Ebu 'Imrana rekao je: Čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Govori (tj. Govoriće, Reći će) Allah, uzvišen je, za najlakšega (od) stanovnika Vatre kaznom (tj. Reći će najlakše kažnjenom stanovniku, pripadniku pakla na) sudnjem danu:

"Da je zaista tebi što je u (na) Zemlji od stvari (tj. Da ti je sve na Zemlji što postoji i što ima) da li bi bio (ti takav da) se otkupiš s njim (s time)?" Pa (će da) govori (rekne): "Da." Pa (će Allah da) govori (rekne): "Htio sam od tebe lakše (tj. manje) od ovoga (dakle: Tražio sam od tebe manje od toga), a ti si u leđima (u kičmi) Adema (a to je) da ne udružuješ sa Mnom (ni jedne) stvari (ništa i nikoga), pa nisi htio (ništa drugo) osim (to) da udružuješ sa Mnom (tj. nisi htio drugo osim da vjeruješ u još nekakva božanstva osim Mene)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, pričao nam je Hammad od Amra, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Izaći će iz Vatre sa (mojim) zauzimanjem (zagovaranjem, intervencijom, intervenisanjem - izaći će neki takvi ljudi) kao da su oni "se'ariri"." Rekao sam: "Šta su "se'ariri"?" Rekao je: "Dagabisi." (I jedan i drugi izraz znači mali krastavci.) A bio je (takav Amr da) su već pala njegova usta (tj. pali, ispali su i nestali su zubi iz njegovih usta, pa je tepao i pogrešno izgovarao riječ u tekstu "se'arir", jer je pravilno da se izgovara "še'ariru", a ne "se'ariru"). Pa sam rekao Amru, sinu Dinara: "Ebu Muhamede! Čuo si (tj. Jesi li zaista čuo ti) Džabira, sina Abdullaha, (da) govori: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Izaći će sa (mojim, ili sa izvjesnim) zauzimanjem (intervenisanjem neki ljudi) iz Vatre?" Rekao je: "Da."

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam od Katadeta, pričao nam je Enes, sin Malika, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Izaći će (neki) ljudi iz Vatre poslije što je dotaknuo njih od nje (jedan) udar (šamar, tj. zapahnuće od paklene vatre od kojega zapahnuća je spaljeno ili opaljeno lice), pa će unići (u)

raj (ti ljudi), pa će imenovati (nazivati) njih stanovnici raja paklenjacima (tj. ljudima iz pakla, džehennema)."

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Amr, sin Jahja-a, od svoga oca, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada su unišli (tj. Kada uniđu; Kada uđu) stanovnici raja (u) raj i stanovnici Vatre (u) Vatru, reći će Allah:

"Ko (je takav da) je bila u njegovome srcu težina (jednoga) zrna od slačice od vjerovanja (tj. Ko je imao vjerovanja u srcu koliko zrno slačice), pa izvedite ga (iz pakla)." Pa će izaći (a) već su se spalili (a već su spaljeni) i vratili su se (tj. i postali su oni jedan) ugalj (kao ugalj). Pa će se baciti (oni, tj. biće bačeni) u rijeku života (doslovno: izvjesnoga života), pa će niknuti (ili: pa će oni rasti) kao što nikne tušak (tušac, ili sjeme trave) u nanosu (izvjesne) bujice. Ili je rekao: zagrijanosti bujice (a to će reći: u većini te bujice, u žestini bujice, ili: u crnome, smrdljivome blatu). I rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zar niste vidjeli da ona nikne žuta, zavijena."

("Hibbetun" znači i sjeme trave, a znači i biljka tušac, tušak, za koju se govori da vrlo brzo nikne i raste, naročito u nanosu bujice, u zemljištu koje je ostalo prekriveno muljem i talogom poslije bujice i poplave. Izraz "multevijeten" znači doslovno: iskrivljena, nagnuta, koja se je savila.)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: Čuo sam Ebu Ishaka rekao je: Čuo sam Nu'mana, čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista najlakši (od) stanovnika Vatre kaznom (na) sudnjem danu je zaista (jedan) čovjek (što će) se (da) stavi u gladni (tj. izdubljeni dio) njegova dva stopala (tabana jedna živa) glavnja (ugarak vatre), (i) vrije (tj. pa će da vrije) od nje njegov mozak."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Redža-a, pričao nam je Israil od Ebu Ishaka, od Nu'mana, sina Bešira, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista najlakši (od) stanovnika Vatre kaznom (na) sudnjem danu je (jedan) čovjek, na gladnome (izdubljenom dijelu) njegova dva stopala (tabana) su dvije glavnje, (i) vrije (tj. pa će da vrije, pa će vriti) od njih dvije njegov mozak kao što vrije (izvjesni) lonac (od bakra) i posuda (izvjesna od stakla, ili od nečega drugoga, od nekoga materijala osim stakla, i koja ima tijesan vrh, grlo i koja, prema nekima, služi za kuhanje i spravljanje mirisova)."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Amra, od Hajsemeta, od Adijja, sina Hatima da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, spomenuo Vatru, pa se je zakrenuo sa svojim licem, pa se utjecao od nje (tj. tražio je utočište u Allaha da ga spasi od nje). Zatim je spomenuo Vatru, pa se zakrenuo sa svojim licem, pa se je utjecao od nje. Zatim je rekao:

"Čuvajte se Vatre, i da (tj. makar) sa polovinom datule. Pa ko nije našao (nema ni to), pa (onda) sa (jednom) riječi (riječju) lijepom."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Hamzeta, pričao nam je Ibnu Ebu Hatim i Deraverdija od Jezida, od Abdullaha, sina Habbana, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a spomenuo se kod njega njegov stric Ebu Talib, pa je rekao:

"Možda on (da bude u takvoj prilici da) koristi njemu moje zauzimanje (zagovaranje, intervenisanje na) sudnjem danu, pa (da) se stavi u (jednu) plićevinu (plićak, tanki sloj) od Vatre (koji plićak će da) dopre njegovim dvama člancima, (i) vriće (ključaće) od njega majka (tj. korijen) njegovoga mozga."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ebu Avanete od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Skupiće (Sakupiće) Allah (sve) ljude (na) sudnji dan (ili: na sudnjem danu), pa će reći (oni): "Da smo tražili zauzimanje na našega Gospodara (tj. Dajte da tražimo zagovornika kod našega Gospodara) čak (tj. te da) odmori nas od našega mjesta." Pa (će da) dođu Ademu pa govore (pa će reći): "Ti si (taj) koji si (takav da) je stvorio tebe Allah sa Svojom rukom, i puhnuo je u tebe od Svoga duha, i zapovjedio je (izvjesnim) anđelima pa su ničice pali tebi, pa zauzmi se za nas kod našega Gospodara!" Pa će reći: "Nisam ovdje vama (podesan)." I spomenuće svoju pogrešku, i reći će: "Idite Nuhu (Noju, Noemu), prvome poslaniku (što) je poslao njega Allah." Pa će doći (oni) njemu. Pa će reći (Nuh): "Nisam (ja za to) ovdje vama (podesan)." I spomenuće svoju pogrešku (i reći će im): "Idite Ibrahimu koji (je taj što) je uzeo sebi njega Allah prijateljem." Pa će doći (oni) njemu. Pa će reći (on): "Nisam (ja za to) ovdje vama (podesan)." I spomenuće svoju pogrešku (i reći će im): "Idite Musa-u (Mojsiju) koji (je taj što) je govorio njemu Allah (izravno)." Pa će (oni) doći njemu. Pa će reći (i on): "Nisam ovdje vama (za to podesan)." Pa će spomenuti svoju pogrešku (i reći će im): "Idite 'Isa-u." Pa će (oni) doći njemu. Pa će reći: "Nisam ovdje vama (podesan). Idite Muhammedu, pomilovao ga Allah i spasio, pa već se je oprostilo njemu što je proturio naprijed od svoga grijeha (griješnja) i što je ostavio ozad (iza - dakle: oprošteni su mu i budući i prošli grijesi)." Pa će (oni) doći meni. Pa ću tražiti dozvolu na svoga Gospodara (tj. od svoga Gospodara). Pa kada sam vidio (tj. kada vidim) Njega, pao sam (pasti ću, pašću) čineći ničicu (sedždu). Pa (će da On) ostavi mene šta (tj. koliko) hoće Allah (u položaju ničice). Zatim će se reći:

"Podigni tvoju (svoju) glavu. Pitaj (tj. Traži), daće se (tebi).

(Ili: Pitaj, daće se tebi njega - tj. ono što tražiš.)

Reci, slušaćeš se. Zauzimaj se, (doslovno: I zauzimaj se,) primiće se tvoje zauzimanje." Pa (ću ja da) podignem moju (svoju) glavu, pa (ću da) hvalim svoga Gospodara sa (jednim) hvaljenjem (hvaljenjem koje će on da) pouči mene. Zatim (ću da) se zauzimam. Pa ću ograničiti meni (jednu) granicu. Zatim ću izvesti njih iz Vatre i uvesti ću njih (i uvešću ih u) raj. Zatim ću se povratiti, pa ću pasti čineći ničicu slično njemu (prvome slučaju) u trećem i četvrtom (vraćanju, ponovnome zavraćanju) dok nije ostao (tj. dok ne bude ostao) u Vatri osim (tj. samo onaj) ko (je takav da) je zadržao njega Kur'an." I bio je Katadete (običaja da) govori kod ovoga: To jest (onaj što je takav da) je trebala na njega (ta) vječnost (u paklu).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Hasena, sina Zekvana, pričao nam je Ebu Redža', pričao nam je 'Imran, sin Husajna, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Izaći će (jedni) ljudi iz Vatre sa zauzimanjem Muhammeda, pomilovao ga Allah i spasio, pa će unići (u) raj, nazivaće se paklenjacima (paklenjaci - džehennemije)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Humejda, od Enesa da je majka Hariseta došla poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a već je propao (poginuo) Harisete (na) dan Bedra, pogodila je njega zalutala strijela (doslovno: zapad strijele, ili: daljina strijele - a to je naziv za strijelu koja doleti, dođe odnekud i ne zna se ko je nju bacio), pa je rekla (Harisetova majka):

"O poslaniče Allaha! Već si znao (tj. Već znaš) mjesto Hariseta od moga srca (tj. Znaš kako mi je pao na srce, kako mi leži na srcu Harisete). Pa ako je bio u raju, nisam plakala na njega (tj. Ako je u raju, neću ja plakati za njim), a ako ne, vidjećeš šta (ću ja da) napravim." Pa je rekao njoj:

"Izgubila si pamet. Zar je jedan vrt - on (raj)? Zaista on je (sastavljen od) mnogo (mnogih) vrtova."

(Raj je u arapskom jeziku ženskoga roda, pa su zato i zamjenice koje se odnose na njega "hije" i "ha" upotrebljene u ženskome rodu u arapskom tekstu.)

"I zaista on (Harisete) je u najvišem visokom vrtu (firdevsu)." I rekao je: "Jutarnji hod (jedan) u putu Allaha (tj. zbog puta Allahovoga) ili večernji hod (jedan) je bolji od (te) ovozemnosti i (onoga) što je u (na) njoj. I zaista količina luka (od strijele) jednoga (od) vas ili mjesto stopala od raja je bolje od (te) ovozemnosti i (onoga) što je u (na) njoj. I da (je slučaj) da se je (jedna) žena (ili: Kad bi se jedna) od žena stanovnika raja natkučila ka Zemlji (nad Zemlju), zaista bi osvijetlila (ona ono) što je između njih dvoga (tj. prostor između neba i Zemlje), i zaista bi napunila (ono) što je između njih dvoga vjetrom (tj. mirisom), i zaista njezin zavijač - misli (na njezin) pokrivač za glavu - je bolji (tj. bolji je) od (te) ovozemnosti i (onoga) što je u (na) njoj."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće unići (ni) jedan (čovjek u) raj (drukčije) osim (tako da) se je pokazalo (tj. da će se pokazati, prikazati njemu) njegovo sjedište (mjesto) od Vatre da je loše činio (u njega bi došao), zato (zbog toga će mu se pokazati da) se poveća zahvala (zahvalnost). I neće unići (u) Vatru (ni) jedan (čovjek drukčije) osim (tako da) se je pokazalo (da će se pokazati njemu) njegovo sjedište (mjesto) od raja (u koje bi došao) da je lijepo činio (da je činio dobra djela), zato (da) bude na njega (njemu to velika) žalost (tuga, jad)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Amra, od Seida, sina Ebu Seida, Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao: Rekao sam:

"O poslaniče Allaha! Ko je najsrećniji (najsretniji od tih) ljudi sa tvojim zauzimanjem (na) sudnjem danu?" Pa je rekao: "Zaista već sam mislio, o Ebu Hurejrete, da neće pitati mene o ovome hadisu (ni) jedan (čovjek) prvi od tebe (tj. prije tebe) zato (zbog toga) što sam vidio od tvoje pohlepe (tvoju pohlepu, žudnju) na (moj) hadis (na moje pričanje - za moj hadis, za moje pričanje). Najsrećniji (od) ljudi sa mojim zauzimanjem (na) sudnjem danu je (onaj) ko je rekao (ko je govorio, tj. ko govori) "Nema božanstva osim Allah!" (bivajući) iskren od strane svoje duše (od svoje osobe, tj. bivši iskren sam od sebe u tome)."

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od 'Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ja zaista znam zadnjega (od) stanovnika Vatre izlaženjem iz nje (tj. znam ko će zadnji izaći iz pakla) i zadnjega (od) stanovnika raja ulaženjem (i ko će zadnji unići u raj), (a to je jedan) čovjek (koji će da) izađe iz Vatre padanjem (na lice, ili posrtanjem), pa (će njemu da) rekne Allah:

"Odi, pa uniđi (u) raj." Pa (će da) dođe njemu (raju). Pa (će da) se pričini k njemu da je on (raj) pun, pa (će da) se vrati pa rekne (pa će reći): "O moj Gospodaru! Našao sam ga puna." Pa (će Allah da) rekne: "Odi, pa uniđi (uđi u) raj." Pa (će da) se pričini k njemu da je on pun. Pa (će da) dođe njemu, pa (će da) se vrati pa rekne (pa će reći): "O moj Gospodaru! Našao sam ga puna (Raj je pun)." Pa (će da) rekne: "Odi, pa uniđi (uđi u) raj, pa (tj. jer) zaista je za tebe (tj. zaista ti imaš) kao (ta) ovozemnost i deset njezinih sličnoća (sličnosti, tj. i još deset puta koliko je velika ta ovozemnost). Ili: Zaista je za tebe (ti imaš) kao deset sličnoća (te) ovozemnosti (tj. ovozemaljskoga prostranstva)." Pa (će taj čovjek da) rekne: "Ismijavaš se od mene (tj. sa mnom), ili smiješ se od mene (tj. ili smiješ se meni), a Ti si (Sveopći, Pravi) vladar."

Pa zaista (veli Abdullah Mes'udov) već sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) se je smijao (nasmijao), čak su se pokazali njegovi umnjaci (najkrajnji kutnji zubi). I bilo je (običaja da) se govori (rekne): To je najniža (od) stanovnika raja stupnjem (tj. To je najmanje nagrađeni stanovnik raja).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Ebu Avanete od Abdulmelika, sina Umejra, od Abdullaha, sina Harisa sina Nevfela, od Abbasa, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li si koristio (tj. Da li ćeš koristiti) Ebu Talibu sa (ikakvom) stvari (tj. Da li ćeš ti koristiti njemu išta na sudnjem danu na drugome svijetu)?"

GLAVA:

Most (izvjescni) je most pakla (tj. most iznad pakla).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me je Seid i 'Ata', sin Jezida, da je Ebu Hurejrete izvijestio njih dvojicu od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A pričao mi je Mahmud, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od 'Ata-a, sina Jezida, Lejsije, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekli su (neki) ljudi:

"O poslaniče Allaha! Da li (ćemo mi da) vidimo našega Gospodara (na) sudnjem danu?" Pa je rekao: "Da li se međusobno oštećivate u Suncu (kada) nije ispod njega oblak (tj. Da li zaklanjate jedni drugima da ne vide Sunce kada je vedar dan bez oblaka)?" Rekli su: "Ne, o poslaniče Allaha." Rekao je: "Da li se međusobno oštećivate (oštećujete - Da li jedan drugome smetate) u (viđenju) Mjeseca (u) noći uštapa (kada) nije ispod njega oblak?" Rekli su: "Ne, o poslaniče Allaha." Rekao je:

"Pa zaista vi (ćete da) vidite Njega (na) sudnjem danu takođe (tj. tako isto). Sakupiće Allah (sve) ljude, pa (će da) govori (da rekne): "Ko je bio (običaja da) obožava (neku) stvar

(tj. Ko obožavaše nešto), pa neka slijedi nju (tu stvar)." Pa (će Sunce da) slijedi (onaj) ko je bio (običajna da) obožava Sunce. I slijedi (Mjesec) ko je bio (taj da) obožava Mjesec.. I slijediće (idole onaj) ko je bio (običajna da) obožava (tj. ko obožavaše te) idole."

("Tagut - tavagitu" znači i sotona, đavo, pa ovaj dio teksta može da se prevede i ovako: "I slijediće (sotone) ko obožavaše sotone".)

"I ostaje (tj. ostaće samo) ova (moja) sljedba, (i) u njoj su njezini licemjeri (licemjerci, dvoličnjaci). Pa (će da) dođe njima (sljedbenicima moje sljedbe) Allah u (drugoj slici) osim (one) slike koju poznaju (tj. u opisu drukčijem od onoga koji oni poznaju u svome vjerovanju), pa (će da On) govori (rekne): "Ja sam vaš Gospodar." Pa (će oni da) govore: "Utječemo se Allahu od tebe. Ovo je naše mjesto dok dođe nama naš Gospodar. Pa kada dođe nama naš Gospodar, znaćemo (prepoznaćemo) Njega."

Pa (će da) dođe njima Allah u slici koju poznaju (znaju iz vjerovanja), pa (će On da) govori (rekne): "Ja sam vaš Gospodar (pravi)." Pa (će oni da) govore: "Ti si naš Gospodar." Pa (će oni da) slijede Njega. I udari (će se, tj. skovaće se, postaviće se) most pakla (tj. most iznad pakla). Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa (ću ja da) budem prvi ko (će da) pređe. A molitva (molba svih Božijih) poslanika je tada (ovakva): "Moj Bože! Spasi, spasi!" I s njime su (tj. u njega - u toga mosta su neke, nalaze se) kuke kao trnje (biljke) sa'dana (majmunske biljke, biljkekoju, koje vrlo rado deve pasu, brste). Zar niste vidjeli trnje sa'dana?" Rekli su: "Da, o poslaniče Allaha." Rekao je: "Pa zaista one (kuke) su kao trnje (biljke) sa'dana, osim (jedino što je slučaj) da njih (tj. te kuke) neće znati (tj. ne zna) količinu njihove veličine (niko) osim Allah (njihovu veličinu ne zna niko osim Allah). Pa (će te kuke da) zgrabe (ugrabe izvjesne, ili sve) ljude sa njihovim djelima (tj. zbog njihovih djela): od njih je (neki, izvjesni) uništen sa svoga djela (za svoja djela, zbog svoga djela, zbog svojih djela), a od njih je (izvjesni, tj. a od njih će neki biti) isječen (tj. isitnjen na sitne komadiće koji su kao zrna od slačice), zatim (će se taj da) spasi. Te kada je završio (tj. kada završi, okonča) Allah od suđenja (tj. Svoje suđenje) između Svojih robova, i htio je da izađe iz Vatre (onaj) ko je htio da izađe (i kada je izašao iz Vatre onaj ko je izašao) od (onih) ko je bio (običajna da iskreno) svjedoči da nema božanstva osim Allah, zapovjedio je (tj. zapovjediće izvjesnim) anđelima da izvedu njih. Pa (će anđeli da) prepoznavaju njih sa znakom (tj. po znaku) tragova (toga) padanja ničice (sedžde u molitvi). A zabranio je Allah na Vatru (tj. Vatri) da jede (ona, tj. da prži i spaljiva) od sina Adema (Ademovoga, tj. čovjeka) trag (toga) padanja ničice (sedžde u molitvi-namazu). Pa (će oni - anđeli - da) izvedu njih (te ljude, a oni) su se već spalili (tj. već su spaljeni, opaljeni). Pa (će da) se izlije na njih (jedna) voda, govori se njoj (ime joj je) "voda života". Pa (će oni da) niknu nicanjem sjemena trave (ili: nicanjem biljke tušak, tušac) u nanosu (izvjesne, tj. neke) bujice (poplave). I ostaje (tj. I ostaće jedan) čovjek okrećać (tj. okrenut) sa svojim licem na Vatru (tj. prema paklu). Pa (će on da) govori:

"O moj Gospodaru! Već je uznemirio (ili: upropastio) mene njezin vjetar (zapahivanje-zapahnjivanje i smrdljivost, jer vjetar prenosi i lijep i ružan miris), i spalilo je mene njezino klanje, pa okreni (promijeni) moje lice (tj. položaj moga lica na drugu stranu) od Vatre." Pa neće prestati (tj. Neprestano će da on) moli (doziva) Allaha. Pa (će Allah da) govori (rekne):

"Možda ti ako sam dao tebi (tj. ako dadnem tebi to možda ćeš) da pitaš (da moliš) Mene (još nešto drugo) osim njega (osim toga)." Pa (će da) govori: "Ne, tako mi Tvoje moći (časti) neću moliti (doslovno: pitati) Tebe (ništa drugo) osim njega (osim toga)." Pa (će da)

okrene njegovo lice od Vatre (na drugu stranu da mu lice gleda). Zatim (će da) govori poslije toga: "O moj Gospodaru! Približi me ka vratima raja." Pa (će da) govori: "Zar nije (bilo tako da) si već tvrdio da nećeš pitati (moliti) Mene (ništa drugo) osim njega (osim okretanja lica od Vatre)? Teško tebi, sine Adema (čovječe)! Ala si vjeroloman!" Pa neće prestati (da) moli, pa (će Allah da) govori: "Možda Ja ako sam dao (ako dadnem) tebi to, (možda ćeš da) pitaš (moliš) Mene (nešto drugo) osim njega (osim toga)." Pa (će da) govori: "Ne, tako mi Tvoje moći (časti) neću pitati Tebe (ništa drugo) osim njega." Pa (će da) dadne Allahu od ugovora i obaveza (mnogo toga) da neće pitati Njega (ništa drugo) osim njega (osim toga). Pa (će da) približi njega ka vratima raja. Pa kada je vidio (tj. kada vidi) šta je u njemu, šutio je (tj. zašutjeće, zamuknuće) što je (tj. koliko je) htio Allah da šuti. Zatim (će da) govori: "Moj Gospodaru! Uvedi me (u) raj." Zatim (će da) govori: "A zar nije (tako bilo da) si već tvrdio (zar već nisi tvrdio) da nećeš pitati Mene (ništa drugo) osim njega. Teško tebi, o sine Adema! Ala si vjeroloman!" Pa (će da) govori:

"O moj Gospodaru! Ne učini mene najnesrećnijim (od) Tvojih stvorenja!" Pa neće prestati (da) moli dok se nasmije (dok se ne nasmije, tj. čak da će da se nasmije Uzvišeni Allah, a to znači da će da mu pokloni Svoje zadovoljstvo, da bude zadovoljan sa njim). Pa kada se je nasmijao od njega, dozvolio je (tj. dozvoliće) njemu za (njegov) ulazak u njega (tj. u raj). Pa kada je unišao (kada uniđe) u njega, reklo se je (tj. reći će se): "Želi (Zaželi) od ovakoga (tj. od ovoga)." Pa (će da) želi (zaželi sebi šta hoće, čega hoće i koliko hoće). Zatim (će da) se govori (rekne) njemu: "Želi (Zaželi) od ovakoga (doslovno: Želi sebi od kao toga)." Pa (će da) želi (sebi) dok (tj. tako da će da) se odsiječu s njim želje (tj. da se prekinu, iscrpe u njega njegove želje), pa (će Allah Uzvišeni da) govori: "Ovo je tebi i slično njemu sa njim."

(To jest: "Eto ti to, i još toliko uz njega".)

Rekao je Ebu Hurejrete: I taj čovjek je zadnji (od) stanovnika raja ulaženjem (po ulaženju, tj. Taj će zadnji unići u raj). Rekao je 'Ata': I Ebu Seid Hudrija je sjedač (tj. sjedio je) sa Ebu Hurejretom, (i) neće izmijeniti (tj. ne izmjenjuje, ne mijenja) na njega (tj. ne mijenja njemu ni jednu) stvar od njegovoga hadisa dok je stigao (tj. do mjesta u hadisu kada je stigao) ka Njegovom govoru: "Ovo (To) je tebi i slično njemu sa njim." Rekao je Ebu Seid: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ovo je tebi i deset njegovih sličnosti (primjera, tj. i još deset puta toliko)." Rekao je Ebu Hurejrete: Zapamtio sam: "... slično njemu sa njim."

GLAVA

o (izvjesnom) bunaru (omeđenom prostoru pitke vode koji će pripadati Muhammedu a.s. na sudnjem danu na drugome svijetu) i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Zaista Mi smo dali tebi (izvjesnu) mnogobrojnost (mnoštvo)".

(A veli se da "el-kevseru" znači: bunar Muhammeda a.s. na drugome svijetu, dakle "el-havdu", a neki vele da to znači ime jedne rijeke u raju.)

A rekao je Abdullah, sin Zejda: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Strpite se, dok susretnete mene na (mome) bunaru (na drugome svijetu - ahiretu)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Hammada, pričao nam je Ebu Avanete od Sulejmana, od Šekika (Šeqiqā), od Abdullaha (Mes'udovoga), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ja sam vaš preteča na (svome) bunaru (vrelu, zdencu, tj. na omeđenom prostoru, napunjenom pitkom vodom, a koji će pripadati meni na sudnjem danu)."

A pričao mi je Amr, sin Alije, pričao nam je Muhamed, sin Džafera, pričao nam je Šubete od Mugireta rekao je: Čuo sam Ebu Vaila od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ja sam vaš preteča na (svome) bunaru (na sudnjem danu)."

(Preteča je onaj koji dođe negdje prije drugih.)

"I zaista podignuće se svakako (tj. pokazaće se svakako meni na sudnjem danu neki) ljudi od vas, (a) zatim će se (oni) zaista iščupati (povući) svakako ispod mene (tj. osim mene dalje). Pa (ću da) govorim: "O moj Gospodaru! Moji drugovi (su to)!" Pa (će da) se govori (rekne): "Zaista ti nećeš znati (tj. ti ne znaš) šta su proizveli (novo oni) poslije tebe (a što nije valjalo, nije bilo dobro)."

Slijedio je njega (Sulejmana Aameša) Asim od Ebu Vaila. A rekao je Husajn od Ebu Vaila, od Huzejfeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, pričao mi je Nafi' od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pred vama je (jedan) bunar (vrelo, bazen vode na sudnjem danu, na drugome svijetu koji je toliko prostran) kao što je (prostor) između Džerba-a i Ezruha."

(Džerba' i Ezruh su dva mjesta.)

PRIČAO MI JE Amr, sin Muhameda, izvijestio nas je Hušejm, izvijestio nas je Ebu Bišr i Ata', sin Saiba, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

El-kevser je (izvjesno) mnogobrojno dobro koje (je to što) je dao njega Allah njemu. Rekao je Ebu Bišr: Rekao sam Seidu: "Zaista (neki) ljudi tvrde da je on (tj. da je to - da El-kevser znači neka) rijeka u raju." Pa je rekao Seid: "Rijeka (ta izvjesna) koja je u raju, je (jedan dio) od (toga) dobra koje (je to što) je dao njega Allah njemu."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Nafi', sin Umera, od Ibnu Ebu Mulejketa rekao je: Rekao je Abdullah, sin Amra: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Moj bunar je idenje mjeseca (tj. velik je toliko da bi se preko njega trebalo ići, putovati mjesec dana vremena). Njegova voda je bjelja od (toga) mlijeka, a njegov miris je mirisniji (ljepši) od (toga) mošusa (mosuša) i njegovi krčazi (testije, bardaci) su kao zvijezde (toga) neba (ima ih toliko koliko ima zvijezda na nebu). Ko je pio od nje (tj. Ko se napije iz te testije, iz toga krčaga te vode), pa neće ožedniti nikada."

PRIČAO NAM JE Seid, sin 'Ufejra, rekao je: Pričao mi je Ibnu Vehb od Junusa, rekao je Ibnu Šihab: Pričao mi je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista količina (tj. veličina) moga bunara je kao što je između (mjesta) Ejleta (Ejle) i (grada) Sane (San'e) od Jemena (tj. i Sane u Jemenu). I zaista u njemu je (količina) od (izvjesnih) krčaga (ibrika) kao broj zvijezda (toga) neba."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Hemmam od Katadeta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A pričao nam je Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete, pričao nam je Enes, sin Malika, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Dok ja idem u (po) raj, kada li ja (susretnem se, sretoh se) sa (jednom) rijekom, njezine dvije strane (obale) su kupole (kubeta izvjesnoga) bisera šupljoga (šupljega, ili: izdubljenoga, udubljenoga)! Rekao sam: "Šta je ovo, o Džibrile?" Rekao je: "Ovo je "El-kevser" koji je dao tebi tvoj Gospodar." Pa kada li je njegovo blato - ili njegov miris (mirodija) - (jedan) mošus (mosuš) oštar (tj. mošus jakoga mirisa, oštroga mirisa)." Sumnjao je Hudbete (o tome da li je rečeno "njegovo blato" ili "njegov miris (mirodija)").

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Abdulaziz od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista će dolaziti svakako na mene (tj. meni neki) ljudi od mojih drugova (mome) bunaru (na ahiretu). Te kada prepoznam njih, iščupaće se (povući će se oni) ispod mene (tj. od mene, ispred mene). Pa (ću ja da) govorim: "Moji (su to) drugovi." Pa (će da) se govori (Pa će mi se reći): "Nećeš znati (tj. Ne znaš ti) šta su proizveli (oni) poslije tebe (što nije valjalo)."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Muhamed, sin Mutarrifa, pričao mi je Ebu Hazim od Sehla, sina Sa'da, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ja sam vaš preteča na (svome) bunaru. Ko je prošao (tj. Ko prođe) na mene (tj. pokraj mene), pio je (piće, tj. napiće se moga bunara). A ko je pio (Ko se napije toga moga bunara), nije ožednio (tj. neće ožedniti) nikada. Zaista dolaziće (doći će) svakako na mene (tj. meni neki) ljudi, (pa) poznajem (ja) njih, (a) i (oni) poznaju mene, zatim (će da) se rastavi između mene i između njih."

Rekao je Ebu Hazim: Pa je čuo mene Nu'man, sin Ebu Ajjaša, pa je rekao: "Ovako (li) si (to) čuo od Sehla?" Pa sam rekao: "Da." Pa je rekao: "Svjedočim na (tj. za) Ebu Seida Hudriju zaista čuo sam njega i on povećava u njoj (u toj predaji, verziji): "Pa (ću da) govorim: "Zaista oni su od mene (tj. Pa ću reći: Zaista oni su moji)." Pa (će da) se govori: "Zaista ti nećeš znati (ne znaš ono) šta su proizveli (oni) poslije tebe." Pa (ću da) govorim (na to): "Udaljivanje, udaljivanje (Udaljavanje, udaljavanje) za (onoga) ko je mijenjao poslije mene!"

(To jest: "Daleko, daleko neka je od moga bunara onaj ko je mijenjao poslije mene vjerske propise Islama, i svoja dobra djela napuštao, a radio loša djela, ili: ko je unosio u Islam i među muslimane novotarije i tako mijenjao poslije mene duh i smisao Islama.")

I rekao je Ibnu Abbas: "Suhkan" je (što i) "bu'den" (udaljenje, udaljivanje). Govori se: "Sehikun" je (što i) "be'idun" (dalek). "Sehakahu" i "eshakahu" je (što i) "eb'adehu" (udaljio je njega).

A rekao je Ahmed, sin Šebiba sina Seida, Habetija: Pričao nam je moj otac od Junusa, od Ibnu Šihaba, od Seida, sina Musejjeba, od Ebu Hurejreta da je on bio (običajda) priča da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Doći će na mene (tj. meni na) sudnjem danu (jedna mala) skupina od mojih drugova, pa (će oni da) se izagnaju (otjeraju) od (moga) bunara. Pa (ću da) govorim: "O moj Gospodaru! Moji drugovi (su to)." Pa (će On da) govori: "Zaista ti, nema znanja za tebe (tj. u tebe) za (ono, o onome) što su proizveli (oni) poslije tebe. Zaista oni su se vratili (odmetnuli su se od Islama idući) na svoje zadnjice natraške."

(To jest: vraćajući se na djela koja su radili prije Islama idući nazad u mnogobožički način života.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Saliha, pričao nam je Ibnu Vehb, izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, od Ibnul-Musejjeba da je on bio (običajda) priča od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Doći će na mene (tj. meni mome) bunaru (neki) ljudi od mojih drugova, pa (će oni da) se protjeraju (otjeraju) od njega (tj. od bunara). Pa (ću ja da) govorim: "O moj Gospodaru! Moji drugovi (su to)." Pa (će On da) govori: "Zaista ti, nema (nikakvoga) znanja za (tj. u) tebe sa (onim, o onome) šta su proizveli (oni) poslije tebe. (Dakle: Ti ne znaš šta su oni poslije tebe proizveli i uradili.) Zaista oni su se vratili na svoje zadnjice natraške (tj. odmetnuli su se od Islama)."

A rekao je Šuajb od Zuhrije: Bio je Ebu Hurejrete (običajda) priča od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "....., pa (će oni da) se izagnaju.....". A rekao je 'Ukajl: "....., pa (će oni da) se protjeraju (otjeraju).....". A rekao je Zubejdija od Zuhrije, od Muhameda, sina Alije, od Ubejdulaha, sina Ebu Rafi'a, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Munzira, Hizamija, pričao nam je Muhammed, sin Fulejha: Pričao nam je moj otac, pričao mi je Hilal od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Dok sam ja stajač, pa kada li (tu jedna) skupina (ljudi)! Te kada sam prepoznao njih, izašao je (tj. izaći će jedan) čovjek između mene i između njih (ljudi te skupine), pa je rekao (pa će reći taj čovjek onim ljudima): "Ovamo!" Pa sam rekao (Pa ću reći): "Gdje (će oni)?" Rekao je: "Ka Vatri tako mi Allaha." Rekao sam: "A šta je njihovo stanje (ili: njihova stvar)?" Rekao je: "Zaista oni su se vratili poslije tebe na svoje zadnjice (ili: na svojim zadnjicama) natraške." Zatim kada li (jedna) skupina! Te kada sam prepoznao njih, izašao je (jedan) čovjek između (doslovno: od između) mene i između njih pa je rekao: "Ovamo!" Rekao sam: "Gdje?" Rekao je: "Ka Vatri tako mi Allaha." Rekao sam: "Šta je njihovo stanje (njihova stvar - Zašto)?" Rekao je: "Zaista oni su se vratili poslije tebe na svojim zadnjicama (na svoje zadnjice) natraške." Pa neću misliti (tj. ne mislim) njega (da će da) se spasi od njih (niko drugi) osim (neki pojedini, ili mali broj) kao puštene (glave, grla od izvjesnih) deva (kamila da pasu bez čobana, pastira, da lutaju)."

PRIČAO MI JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Enes, sin 'Ijada, od Ubejdulaha, od Hubejba, od Hafsa, sina Asima, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Što je između moje kuće (sobe) i moje govornice (taj prostor) je (jedna) bašča od bašči raja (tj. to je jedan vrt od vrtova raja), a moja govornica je na mome bunaru (vrelu)."

PRIČAO NAM JE Abdan: Izvijestio me je moj otac od Šubeta, od Abdulmelika rekao je: Čuo sam Džunduba rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ja sam vaš preteča na (svome) bunaru."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Halida, pričao nam je Lejs od Jezida, od Ebul-Hajra, od Ukbeta, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izašao (jedan) dan (tj. u jednome danu), pa je klanjao na stanovnike Uhuda (kao što klanja) svoje klanjanje na (svakoga) mrtvaca (mrtvoga, muslimanskoga mrtvaca-mrtvoga), zatim je otišao na (svoju) govornicu, pa je rekao:

"Zaista ja sam (jedan) preteča za vas (tj. Zaista ja sam preteča vama), i ja sam (jedan) svjedok na (tj. protiv) vas. I zaista ja tako mi Allaha zaista gledam ka svome bunaru sada. I zaista (sam bio u takvoj prilici da) su se meni dali (davali) ključ (ključevi) riznica (izvjesne) zemlje (države, ili: Zemlje - zemlje u smislu planete, tj. ključevi riznica cijeloga svijeta), ili ključevi (izvjesne) zemlje (ili: ključevi Zemlje). I zaista ja tako mi Allaha ne plašim se na vas (za vas) da pridružujete poslije mene (Allahu druga, tj. ne plašim se da ćete postati idolopoklonici poslije mene), a ali ja (tj. ali ja) se plašim na vas (za vas) da se međusobno natječete u njoj (u ovozemnosti, u ovozemnim dobrima i uživanjima, ili: u njima - u riznicama, zato što ih volite da ih samo posjedujete i što su vam one skupocjene kao duša vaša, bez namjere da ih trošite u dobrotvorne svrhe i korisne ciljeve)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Haremija, sin 'Umareta, pričao nam je Šubete od Mabeda, sina Halida, da je on čuo Hariseta, sina Vehba, (da) govori:

Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a spomenuo je (svoj) bunar (na drugome svijetu), pa je rekao (da je on prostran, velik) kao što je (prostor) između Medine i Sane (San'e). A povećao je Ibnu Ebu Adij od Šubeta, od Mabeda, sina Halida, od Hariseta, čuo je Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, njegov govor: Njegov bunar (da) je (kao prostor) što je između Sane i Medine. Pa je rekao njemu Mustevrid: Zar nisi čuo njega (da) je rekao: "Posude (okolo, oko toga bunara tolike i tolike)?" Rekao je: "Ne." Rekao je Mustevrid: "Misliš u njemu (tj. okolo, oko njega da) su (njegove) posude (za vodu) kao (te) zvijezde."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, od Nafi-a, sina Umera, rekao je: Pričao mi je Ibnu Ebu Mulejkete od Esme, kćeri Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvoga (s njima), rekla je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ja sam na (svome) bunaru čak (tako da) gledam ko dolazi na mene (meni) od vas. I uzeće se (neki) ljudi od ispod mene (tj. ispred mene, niže mene, do mene koji su već bili došli). Pa (ću da) govorim: "O moj Gospodaru! Od mene i od moje sljedbe (su ti ljudi)." Pa (će da) se govori: "Da li si opazio (A znaš li) šta su radili poslije tebe. Tako mi Allaha nisu prestali (da) se vraćaju na svoje pete (tj. nazad u idolopokloničke postupke i pogreške, grijeh)."

Pa je bio Ibnu Ebu Mulejkete (običaja da) govori: "Moj Bože! Zaista mi se utječemo Tebi (tražimo utočište u Tebe, kod Tebe da nas sačuvaš od toga) da se vratimo na naše pete, ili da se iskušamo (tj. ili da se stavimo na kušnju takvu koja će nas odvući) od naše vjere."

"..... eakabikum tenkisune." je (značenja) "terdžiune alel-akibi": vraćate se na (svoju) petu (na svoje pete).